

Täysistunto

Keskiviikko 8.11.2017 klo 14.00—21.54

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuomioistuinlain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 270/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 11/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 11/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Asia pantiin 24.10.2017 pidetyssä täysistunnossa pöydälle kuluvalle istuntoviikolla pidettävään täysistuntoon. Yleiskeskustelu asiasta jatkuu.

Keskustelu

17.56 **Matti Torvinen sin:** Arvoisa herra puhemies! Jatkan siitä, mihin viimeksi jäin, eli en jäänyt mihinkään, kun en aloittanut.

Mikä ei ole oikeus ja kohtuus, se ei voi olla lakikaan. Näin sanoi eräs Olaus Petri 1500-luvulla, ja se viisaus pitää kutinsa edelleen. Olen erityisen iloinen siitä, että saan olla kertomassa suomalaisille tulevasta kärjäoikeusuudistuksesta, olen sen verran henkilökohtaisesti sitä myös kokenut. Sen avulla pyritään parantamaan kansalaisten oikeusturvaa, parantamaan tuomioistuinten palvelun laatua ja alueellista kattavuutta. Näin saamme paremmin toteutettua oikeutta, kohtuutta ja lain kirjainta sekä henkeä. Tuomioistuimen tehtävänä on tuottaa oikeita ja perusteltuja ratkaisuja kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin. Näin määrittelee laki, ja uudistuksella pääsemme paremmin nimenomaan tuohon tavoitteeseen.

Miten sitten uudistus toteutetaan? Kerron muutamien sanoin tärkeimmät muutokset ja perustelen niitä.

Ensinnäkin pieniä kärjäoikeuksia yhdistetään. Kärjäoikeuksia halutaan myös vahvistaa, jotta niistä löytyy eri alojen erityisosaamista. Maailma, jossa elämme, on tänä päivänä monimutkainen, ja monien kysymysten ratkaisu vaatii erityisosaamista myös tuomareilta. Ukkotuomareiden aika on ohi. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi rakenne- ja rakennusvirhe- ja vastuukysymykset, nimenomaan rakennusteollisuuden bisneksessä hometaloriidat. Kun taloon syntyy kosteusvaurio, tarvitaan asiantuntemusta, jotta tuomioistuin voi selvittää, kenelle kuuluu vastuu vioista ja kenelle syntyy korvausvelvollisuus. Onko rakennus suunniteltu huonosti, toteutettu väärin, onko sen piirustuksia noudatettu? Ovatko materiaalit sellaisia kuin niiden kuuluu olla? Ovatko rakennuksen käyttäjät syyllistyneet tahattomiin, tuottamuksellisiin tai tahallisiin laiminlyönteihin, jolloin vikoja on syntynyt? Kuin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

ka alihankintaketjutettuja rakennusvälivaiheita olisi pitänyt valvoa, ja valvottiinko niitä ja millä tavalla?

Samoin huoltajuusriidat, perintöriidat, ositukset, autokaupat, monimutkaiset kysymykset eivät ratkea yksinkertaisilla salomonintuomioilla. Kaikkeen tähän ja moneen muuhun tarvitaan nykyään paitsi lakikirjan tuntemusta myös monen alan erityisosaajia. Siksi alojen erikoisoikeudenhoitoa halutaan keskittää. Esimerkiksi maakaupat, merioikeus, yritys-saneeraukset, konkurssit, ulosottovalitukset, sotilasoikeus ja monet muut erityiskysymykset halutaan keskittää kärjäoikeuksiin, jotka erikoistuvat omaan alaansa.

Ennen kaikkea kansalaisten on tunnettava, että heitä on kohdeltu oikeudenmukaisesti, kun he kävelevät ulos tuomioistuimesta jokin päätös taskussaan. Ei voi olla niin, että kärjäoikeuden koosta ja sijainnista riippuu, onko sillä asiantuntemusta vai ei, saako ihminen oikeutta vai ei.

Toinen asia ovat kielelliset kysymykset. Uudistuksella halutaan varmistaa entistä tarkemmin, että ihminen muuttoliikkeen runtelemassa maassa voi edelleen asioida viranomaisissa omalla kielellään. Suomen-, ruotsin- ja pohjoisesta katsoen saamenkieliset palvelut on turvattava.

Uudistuksella haetaan myös säästöjä. Suurimmat säästöt syntyvät siitä, että kärjäoikeuksien päätöksiä ei tarvitse lähteä huudattamaan uusiksi seuraavassa oikeusasteessa, kun joku tai kukaan osapuoli ei ole päätökseen tyytyväinen. Oikeusprosessit ovat yleensä pitkiä, ne vievät aikaa, voimavaroja, ja tappeleminen kärjäoikeuden jälkeen hovioikeudessa voi tuntua kohtuuttoman rankalta ja kalliilta. Uudistuksen tavoitteena onkin, että kärjäoikeuksista tulee entistä enemmän ulos päätöksiä, joiden kanssa ei tarvitse mennä muualle.

Ajatuksena on myös, että julkista oikeusapua laajennettaisiin ja yksityiset palveluntarjoajat voisivat tarjota apua myös syrjäseutujen ihmisille. Nyt oikeusapu keskittyy liikaa suuriin kaupunkeihin ja julkisille toimijoille. Pk-sektorilta ympäri maata löytyy paljon toimijoita, jotka voisivat tarjota apua läheltä.

Toivon, että tämä ei mene kyläpolitiikointiin vaan tästä tehdään kokonaisuudessaan hyvä ratkaisu. Meillä ei ole varaa siltarumpupolitiikkaan, jota olen kuullut harjoitettavan. Arvoisa puhemies, sininen eduskuntaryhmä kannattaa lämpimästi tätä uudistusta ja tehtyä pohjaesitystä. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Näyttää olevan debatin tarvetta. Debatin aloittaa edustaja Ojala-Niemelä.

18.01 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy kyseenalaistaa tämän erikoistumisen edut. Voi sanoa, että kyllä hyvä juristi pystyy perehtymään asiaan kuin asiaan ja ottamaan asioita haltuun. Voin sanoa, että tuosta edustaja Torvisen puheenvuorosta ei jäänyt kyllä tämän esityksen puolustamiseksi paljon villoja käteen. Meillä on viimeisen 30 vuoden aikana kärjäoikeuksia supistettu 96:sta 20:een, ja voin sanoa kyllä, että tässä on jo jonkinlainen kipuraja ylitetty kärjäverkon supistamisen osalta. Edellisessäkin selvityksessä vuonna 2010 ei ole tehty selvitystä vaikutuksista oikeusturvan saatavuuteen tai tuomioistuinlaitoksien toimintaan ylipäänsä, ja tämä olisi tullut ehdottomasti tehdä. Samoin tuomioistuinviraston perustamisesta ministeri Häkkänen on tehnyt päätöksen, mutta tämän ratkaisun olisi tullut myös odottaa tätä päätöstä ennen kuin tehdään näin kauaskantoisia ratkaisuja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

18.02 **Kari Tolvanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pari viikkoa sitten esittelinkin tämän mietinnön, mutta ihan lyhykäisyydessään:

Hyviä asioita — kun epäilin, että täällä enemmän etsitään niitä haasteita. Tosiasia kuitenkin on, että tämä uudistus on nyt välttämätön, ensinnäkin näin teknisten asioiden vuoksi. Ensinnäkin kärjäoikeuksia pitää digitalisoida, salit pitää saada nykypäivää vastaaviksi. Aikanaan tulee Aipa-hanke, mutta pitää luoda etäkuulemisyyhteyksiä ja muuta tekniikkaa, ja meillä ei vain ole kerta kaikkiaan varaa tällaista salimäärää, mitä nyt on, varustaa tällä tekniikalla. Samoin turvajärjestelyt ovat täysin puutteelliset monissa paikoissa. Jo työturvallisuuslaki vaatii, että henkilöstön turvallisuus taataan.

Sen lisäksi olen kyllä huolissani näistä pienistä haavoittuvista tuomioistuimista. Lain-säädäntö on monimutkaistunut hyvin paljon, ja tarvitaan erityisosaamista. Tuomarit itsekin ovat todenneet, että he eivät enää kaikkea valitettavasti voi hallita.

18.03 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en voi ihan näin avoimin mielin ja täysin rinnoin olla tätä esitystä puolustamassa. Haluan kuitenkin todeta, että tässä lakkautetaan 7 kärjäoikeutta ja 21 istuntopaikkaa — erittäin merkittävistä saneerauksestahan tässä on kysymys. On syytä todeta, että lakivaliokunnassakin kiinnitettiin huomiota siihen, että muutama istuntopaikka sai erityisen huomion elikkä Raahe ja Iisalmi: Raahe sen takia, että Oulun toimitiloihin, poliisi- ja oikeustaloihin, poliisi ei ole palaamassa, mutta oikeusministeriö aikoo kuitenkin tuomarit sitten sijoittaa. Aika mielenkiintoista. Ja Iisalmi sen takia, että Sukevan vankilan erityispiirteet ja rakentaminen Kuopioon merkitsevät lisäkustannuksia. Tämän takia on välttämätöntä, että kun oikeusministeriö tekee asetuksilla lopulliset päätökset, niin nämä kokonaistaloudelliset vaikutukset on myös arvioitu ennen päätöksentekoa. Ei riitä siis, että jälkikäteen arvioidaan, tuliko hyvä päätös vai huono, vaan ne pitää ennakkoon arvioida. Se on kyllä oikeusvaltioperiaatteenkin mukaan välttämätöntä, [Puhemies koputtaa] kun on kyse oikeusministeriöstä.

18.04 **Katja Hänninen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy kyllä sanoa näin, että olisi ollut mukavaa, että oikeusministeri Häkkänen olisi ollut täällä kuulemassa tätä meidän keskustelua ja palautetta tästä hallituksen esityksestä ja tästä mietinnöstä.

Ihan niin kuin tuossa edustaja Ojala-Niemeläkin totesi, meillä on tehty aika radikaali supistaminen jo 2010 kärjäoikeusverkostoon, ja ei senkään vaikutuksia, ei kustannusvaikutuksia eikä myöskään käsittelyaikoihin kohdistuvia vaikutuksia, ole arvioitu, mutta ei ole myöskään tämän hallituksen esityksen vaikutuksia arvioitu. Elikkä tässä vain kuvitellaan, että säästöjä syntyy, mutta kuitenkin ei ole esitetty missään lukuja siitä, tuleeko niitä säästöjä. Minun mielestäni ihmisten oikeusturvaa ei voida laittaa mihinkään huutokauppaan, vaan se on meille todella tärkeä asia, mistä pitää pitää kynsin ja hampain kiinni, elikkä tässä suhteessa kyllä ihmettelen tätä koko esitystä. Toivoisin, että edelleen, kun asetuksella istuntopaikkoja voidaan säilyttää, ne säilyisivät myös Raahessa, Iisalmissa ja Sodankylässä, ja niin edelleen ne tärkeät kielelliset oikeudet ja yhdenvertaisuus [Puhemies koputtaa] ja saatavuus pitää turvata myös jatkossa.

18.06 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on varmasti paljon hyvää, mutta kyllä se tietysti herättää erityistä huomiota, että tämä hallitus nyt ajaa sitä linjaa, että keskitetään näinkin voimakkaasti. Juuri esimerkiksi täällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

mainituille paikkakunnille, joista sitten ollaan lakkauttamassa tämä palvelu, tämä merkitsee välillisestikin monenlaisia vaikutuksia. Esimerkiksi Sodankylässä etäisyys on pitkä, ja sitten taas Raahen ja Iisalmen ovat merkittäviä paikkakuntia alueellisesti ja etäisyyksienkin kannalta. Eli keskittämistä ja sitä kautta säästöjen etsimisestä tässä on tietysti kysymys. Nyt talous paranee, ja kun talous paranee, niin voisi ajatella, että oikeusturva nousisikin säästöjen edelle ja palvelujen saatavuus ihmisiä lähellä olisi tärkeämpi asia kuin pienten säästöjen etsiminen.

18.07 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minäkin jaan sen huolen, että kun tuomioistuinvirastoa ei ole perustettu ja kun edellisen saneerauksen vaikutuksia ei ole arvioitu, niin nyt ollaan suin päin taas tekemässä uusia muutoksia. Nämä ovat kuitenkin säästöesityksiä, mitä tämä laki käytännössä pitää sisällään.

Puuttuisin itsekin kielellisiin oikeuksiin ja kohtuulliseen saavutettavuuteen. On selvää, että käräjäoikeudessa ei käydä jatkuvasti, siellä ei monien meistä tarvitse käydä juuri koskaan, mutta jotkut joutuvat niissä kuitenkin käymään, ja on huomioitava se, että omalla äidinkielellä palvelun saaminen kohtuullisen matkan päästä olisi tärkeää. Ruotsinkielisten asema tulee heikkenemään tämän uudistuksen myötä, ja erityisesti saamenkielisten palvelujen asema heikkenee sitäkin enemmän. Esimerkiksi etäisyys Ivalosta Ouluun on 510 kilometriä, ja jatkossa tämä 510 kilometriä on sitten se kohtuullinen matka, jonka saamenkieliset joutuvat esimerkiksi yrityssaneeraus- ja ulosottoasioissa matkustamaan. Tuntuu melkoisen epärealistiselta, vaikka Lapissa epäilemättä pitkät etäisyydet ovatkin [Puhemies koputtaa] tutumpia.

18.08 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on paljon hyviä puheenvuoroja käytetty, mutta tuntuu siltä, että ne, jotka kehuvat tätä, eivät ole kyllä ehkä tutustuneet lakivaliokunnan mietintöön. Lakivaliokunta on kyllä aika yksimielisesti nostanut esille todella paljon ongelmia ja haasteita. Sitten oppositio on päätenyt siihen, että ne ovat niin painavia, että pitää hylätä koko esitys, mutta mielestäni ne samat asiat on nostettu esille ja oli aika lailla yksimielisyyttä niistä.

Yksi varsin ongelmallinen kohta on tietysti se, että kielellisistä oikeuksista ei ole kiinnostuttu riittävästi, hallitus kohtelee niitä hyvin ylimielisesti ja luulee, että kielelliset oikeudet turvataan paperilla. Vaikka tiedetään kokemuksesta, että meillä on esimerkiksi kaksi erittäin toimivaa käräjäoikeutta, Porvoossa ja Raaseporissa, joissa todellisuudessa toimii kaksikielisyys, niin silti aivan tieteen tahtoon lakkautetaan nämä ja toivotaan, että tulevaisuudessakin saadaan ruotsinkielisiä palveluita Espoosta [Puhemies koputtaa] ja Vantaalta.

18.09 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tosiaankin säästölaki, jolla haetaan säästöä 5–7 miljoonaa, mutta kuitenkin tässä hallituksen esityksessä ei ole sellaisia kattavia, hyviä laskelmia ja selvityksiä. Näillä lakkautuspaikkakunnilla etäisyydet kasvavat ja poliisien saattokuljetuksiin käytettävä aika kasvaa, resurssit hupenevat, asiakkaitten ja todistajien matkakulut kasvavat, henkilöstön työmatkat pitenevät. Tästä on hirveän vaikea löytää sellaisia asioita, mitkä tässä oikeastaan paranisivat.

Erityisen absurdina pidän tätä tilannetta oman kotimaakuntani Pohjois-Savon kohdalta, jossa ovat nämä Iisalmen ja Varkauden lakkautettavat kansliat. Niitten asiointien käsitteilyyn ei ole edes riittävästi tilaa Kuopiossa, joudutaan lisärakentamiseen. Ja ottaen huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

mioon juuri tämän Sukevan vankilan, joka täällä jo mainittiin, tämä tulee lisäämään kustannuksia siellä, eliikkä edes tämä hallituksen esityksen tavoite säästää kuluja ei toteudu tämän maakuntani kohdalla. Siinä mielessä tuntuu, että aivan käsittämättömillä perusteilla [Puhemies koputtaa] hallitus on viemässä tätä esitystä tällaisenaan eteenpäin. Ei voi muuta kuin kannattaa sitä hylkäysesitystä.

18.10 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyseessä oikeusministeriön hallinnonala, joten silloinhan kaiken, mitä hallitus esittää, pitää olla totta ja oikein. Itse en täysin käsittänyt sitä, että tämä lakkautusperuste on sellainen, että ei ole olemassa laskelmia siitä, jos jonnekin toiselle paikkakunnalle joudutaan rakentamaan jotakin ja se menee läpi. Minua tämä hieman ihmetyttää. Muuten minä ymmärrän, että julkista taloutta pannaan kuntoon, mutta itse en ole muuta vaatinut kuin sen, että on selvät laskelmat ja sitten on täysin yhdenvertaiset perusteet, miten näitä kanslioita tai istuntopaikkoja lakkautetaan.

Kuten edustaja Essayah täällä totesi, Pohjois-Savossa lakkautetaan Varkaus ja Iisalmi tämän hallituksen esityksen perusteella, ja jos olen oikein käsittänyt, toisella puolella Suomea on seutukuntia, joissa säilyy kaksi. Näin ollen minä koen jotenkin, että tätä pitäisi tarkastella nimenomaan toteutuneitten säästöjen kautta ja todellisten laskelmien kautta ja sitä kautta pitäisi antaa vielä mahdollisuus tässä tapauksessa Iisalmelle ja mahdollisesti Varkaudelle.

18.11 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silta-rumpupolitiikkaa ei ole se, että lakiesityksiltä vaaditaan kunnollisia kustannus—hyöty-analyyssejä. Esimerkiksi Pohjois-Savossa Kuopion toimipisteen tilat ovat minun käsitykseni mukaan huonommassa kunnossa kuin lakkautettavaksi esitetyt Iisalmen ja Varkauden toimipisteet. Kuopiossa on tehtävä välittömästi korjaus- ja saneeraus- ja laajennustöimipiteitä, kun taas Iisalmessa ja Varkaudessa on terveet, hyväkuntoiset ja jopa modernit tilat. Mikä järki tässä on? Tämän perusteella voi kyllä todellakin epäillä, tuleeko tästä säästöä pidemmällä aikajänteellä.

18.12 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tämä kustannussäästöasia on noussut keskiöön ihan oikein. Sitä pitääkin tarkastella kriittisesti ja avoimin mielin. Joutuu todellakin kysymään Pohjois-Savon osalta, miten voi olla mahdollista, että valiokunnalla ei ole käytettävissään Kuopion uudisrakentamiseen liittyviä kustannuksia. Ne pitäisi olla tiedossa, kun kerran vedotaan kustannussäästöihin ja toisaalta sitten ei haluta ottaa huomioon vuokratilakustannusten alentamismahdollisuuksia ainakaan Iisalmessa. Kyllä tässä on vedottava nyt oikeusministeriöön ja koko valtioneuvostoonkin, että se lopulta päätöksiä tehdessään ottaa huomioon todelliset kustannustekijät, poliisien tehtävien lisääntymisen näitten matkojen pidentymisen seurauksena, erityistekijät, niin kuin tämä Sukevan vankila tuolla Ylä-Savon puolella, ja myös seutukuntien elinvoimaisuusnäkökohdat. Tällainen rauhallinen pohdinta vielä kustannussäästöistä on enemmän kuin perusteltua.

18.13 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys rajasta oikeusturvan leikkaamisesta. Jos miettii istuntopaikkojen määrän vähentämistä, kuinka paljon vähennetään, niin tästä ihmisten oikeusturva tulee kärsimään erittäin paljon. Sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

tä on todellinen huoli minulla. Oman maakunnan kohdalla mietin sitä Iisalmen ja Varkauden tilannetta: siellä on nykyaikaiset, hyvät tilat, jotka ovat erittäin hyvät arvosit saaneet tuomareilta, siellä pystyy hyvin istuntoja pitämään ja hoitamaan, kun vastaavasti Kuopiossa tehdään remonttia ja siitä tulee lisää kustannuksia. Tulee mieleen myös Tuomariliiton näkemys siitä, että tämä lain muutos, mikä nyt ollaan tekemässä, ei kohtelee ihmisiä tasa-arvoisesti läpi Suomen. Tämä heikentää harvaan asuttujen alueitten ihmisten oikeusturvaa.

18.14 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on todella harkitsematon, koska vuoden 2010 jälkeen tehtyä suurta karsintaa ja muutosta ei ole arvioitu ja silti esitetään rajua karsintaa sekä käräjäoikeuksiin että istuntopaikkoihin. Vihreät eivät tätä esitystä kannata. Valiokuntakäsittelyssä ei löytynyt riittävän vahvoja perusteluja eikä itse asiassa löytynyt perusteluja edes sille, mistä säästöt tulevat, koska tiloja tarvitaan joka tapauksessa lisää ja henkilöstö siirtyy. Erityisesti vaarassa ovat ihmisten kielelliset oikeudet oikeuspalveluissa. Silloin kun ihmiset ovat oikeuspalveluiden piirissä, tarvitsevat niitä, on tärkeää, että niiden laatu säilyy ja kielelliset oikeudet varmistuvat. Nyt näin ei ole asianlaita esimerkiksi ruotsin kielen kohdalla, mutta ei myöskään saamen kielen kohdalla. Myös Tuomariliitto kiinnitti huomiota siihen, että alueellinen saavutettavuus ei ole hyvä tässä esityksessä.

18.15 Matti Torvinen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun nyt sitten kohdalleni tuli tämän esityksen puolustaminen, niin haluan sanoa ihan, että täällä kiinnittäydytään seiniin, hirttäydytään seiniin, kun tosiasia on se, että — minä kerron oman toimistoni osalta sen, että eilen asiantunteva tuomari kuuli asiakasta Rovaniemeltä Helsinkiin — tänä päivänä etäyhteydellä, puhelinyhteydellä, videoyhteydellä pystytään hoitamaan asioita aivan toisella tavalla. Täällä kiinnittäydytään oman kotiseudun äänestäjien oikeuspaikkoihin, kun nyt haetaan säästöjä tosiasiaa siitä, että säästö syntyy — ihan kokemuksesta — siitä, että kun käräjäoikeus antaa hyvän tuomion, se maksaa hävinneelle osapuolelle 10 000 euroa plus toisen puolen 10 000 euroa, ja jos tästä ei valiteta, selvitään 20 000:lla. Kun sitten on sellainen käräjäoikeus, vaikka Sodankylä, jossa on muutama tuomari ja siihen joudutaan muualta ottamaan tuomareita, he eivät ole välttämättä käsitelleet niitä asioita. Se todellinen säästö syntyy yksityisen ihmisen osalta siinä, että hänen ei tarvitse mennä hovioikeuteen ratkaisemaan asioita.

18.16 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä esityksessä on selvästi hyvinkin monta ongelmaa. Nostan tässä esille muutaman absurdin detaljin.

Pietarsaareissa on uudet, kalliit, remontoituneet tilat, joiden vuokrasopimus on voimassa vuoteen 25, ja tämä piste suljetaan tästä huolimatta. Samaan aikaan vanhoissa tiloissa toimiva pienempi Kauhavan yksikkö saa jatkaa. Raaseporissa olisi tilaa. Se suljetaan ja toiminnot pyritään siirtämään Espooseen. Espoon tiloja joudutaan puolestaan laajentamaan tämän myötä.

Tässä on puhuttu kielellisistä oikeuksista. No, tänäkään päivänä ne eivät toimi erityisen hyvin, mutta tämä uudistus selvästi heikentää niitä. Meillä on 138 tuomioistuinharjoittelijapaikkaa Suomessa. Tällä hetkellä niistä on viisi ruotsinkielistä, tämän jälkeen enää kaksi kappaletta, kaksi 138:sta, ja nekin kaksi Ahvenanmaalla. Jokainen voi itse päätellä, onko tämä sellainen rakenne, joka turvaa kielellisiä oikeuksia pitkällä tähtäimellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

18.17 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Allekirjoitan sen tuskan, mikä esimerkiksi Ylä-Savon ihmisillä tämän asian tiimoilta on. Olisin todella itsekkin kaivannut sitä, että olisi ollut tarkat kustannuslaskelmat siitä, mitä tässä menetetään ja mitä hyödytään.

Mutta, arvoisa puhemies, yksi asia tässä keskustelussa on mielestäni jäänyt liian vähälle huomiolle. Se on tämä Senaatti-kiinteistöt. Kotikunnassani Ilomantsissa poliisilaitos joutui muuttamaan nyt omista tiloistaan vuokratiloihin toiseen paikkaan, onneksi samalla paikkakunnalla Ilomantsissa on vielä. Virat siirrettiin kyllä Joensuuhun. Minkä tautta tämä toimiston siirto tehtiin? Sen takia, että Senaatti-kiinteistöt perii valtion kiinteistöistä aivan järjetöntä vuokraa. Se on kolmasosa siellä yksityisen hallitsemisessa tiloissa, mitä se vuokra on. Saman joutui tekemään Rajavartiolaitos, jonka Senaatti-kiinteistöt ajoi omista tiloistaan vuokratiloihin. Sattumoisin on sama kiinteistö. Sinne meni perässä myös muitakin. Palolaitoskin joutui muuttamaan sinne samoihin tiloihin. Vanha ammattikoulu otettiin uusiokäyttöön. Yksityinen yrittäjä hoitaa sitä. Milloin me tässä talossa rupeamme tämän käsittelemättömän firman, Senaatti-kiinteistöjen, porsasteluja [Puhemies koputtaa] katsomaan tarkemmalla kädellä? Eihän näin voi jatkaa, hyvänen aika.

18.19 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun tässä säästöillä ollaan perustelemassa sitten tätä kohtuullisen suurta käräjäoikeusverkoston supistamista, niin silloin olisi aina toivottavaa, että ne säästöt pohjautuisivat joihinkin faktoihin ja pystyttäisiin osoittamaan, että ne säästöt todella toteutuvat.

Kun täällä on kollegoiden puheenvuoroja kuunnellut ja asiantuntijoiden arvioita lue-
nut, niin kyllä aika monta kysymysmerkkiä nyt nousee esille. Toisaalta ajatellaan, että muutamalla pisteen lakkauttamisella saadaan säästöjä, ja samalla tunnustetaan kuitenkin, että moneen pisteeseen, jotka jäävät sitten voimaan, täytyy tehdä lisäinvestointeja, jotta sinne mahtuvat ne siirrettävät toiminnot.

Kun katsotaan tätä vähän laajemminkin, niin kyllä panin merkille, että moni hallituspuolueenkin edustaja nyt suhtautui tähän vähän sillä tavalla, että olisi pikkuisen aikalisää otettu ja selvitetty tämä vähän tarkemmin, ja kyllä tähän toiveeseen täältä oppositiosta voi hyvin yhtyä. Aina kun säästöillä jotain perustellaan, kyllä niiden säästöjen pitää olla todellisia eikä ihan hatusta vedettyjä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on yksi kierros käyty, mutta täällä lienee vielä debatin tarvetta.

18.20 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt hyväksytään lakiesitys, jossa päätetään 20 käräjäoikeudesta ja niitten pääkanslioista, ja sitten asetuksella päätetään muista istuntopaikoista. Tässä toivoisin todella, niin kuin täällä on moni puhuja sanonut, että kun oikeusministeriö tekee tästä päätöksen, niin se perustuu sellaisiin faktoihin ja tosiasioihin, että voidaan myös jälkikäteen arvioida, että päätös oli oikea. Mutta nyt vähän tuntuu — eikä vähän tunnu, vaan tilanne on se — että sanotaan, että ei voida esittää laskelmia, mutta päätös kuitenkin halutaan tehdä. Tässä mielessä vetoan kyllä hyvin vahvasti oikeusministeriin, että kun sitten aikanaan eduskunta saa selvityksen, niin kuin täällä ponnassa on, siitä, miten tämä uudistus meni, niin niiden paikkakuntien osalta, joilla sitten lakkautuksia tulee, voidaan osoittaa, että kokonaistaloudelliset vaikutukset ovat hyväksyttävät ja näin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Kaikilta osin oikeusministeriöön valitettavasti ei ole pystynyt luottamaan. Viittaan tässä Pelson vankilan investointipäätökseen, jota eduskunta on monta kertaa kiirehtinyt, ja vieläkin tämä asia on hoitamatta.

18.21 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin lopetin edellisen puheenvuoroni siihen, että pitäisi odottaa tämä tuomioistuinvirastouudistus. Sen tehtävänä olisi ollut ratkoa tämä kärjäverkkoasia. Toinen asia on, että meille on 22.5. luvattu lakivaliokuntaan summaaristen asioiden esitys ministeriltä ja sitä odotetaan edelleen. Sillä on myös ratkaiseva merkitys siinä, mihin kärjäoikeuksiin summaarisia asioita tullaan jatkossa sijoittamaan. Nämä ovat mitä suurimmassa määrin kyöksissä toisiinsa.

Kyllä minä ihmettelen tätä keskittämisen ja suuruuden ekonomiaa myös keskustapuolueen toimesta. Oikeusministeriön omien tilastojen mukaan laadun mittaamisessa suuret oikeudet menestyvät huonoiten. Siellä on ykkösenä tuottavuudeltaan Kemi-Tornio, kakko-sena Oulu ja kolmantena Lappi, eli pienimmät oikeudet pärjäävät tässä vertailussa.

Tässä esityksessä pannaan nyt työntekijät tien päälle ja nojataan tekniikkaan, jota ei ole olemassakaan vielä. Välimatkat ovat pitkät, ja ne toimipisteet lopetetaan, joihin on [Puhemies koputtaa] julkinen liikenne kaikkein heikointa.

18.22 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Torvinen puhui täällä, että olemme omille äänestäjillemme jotenkin tekemässä mukavia juttuja täällä ja rakastumassa seiiniin. Kyllä minä, edustaja Torvinen, teille sanon, että älkää myöskään rakastuko uusiin seiiniin, jos ette tiedä, minkä verran ne uudet seinät maksavat. Jos tämä on säästölaki, niin minun mielestäni on täysin kohtuullista täysistunnossa rakentavasti vaatia laskelmia näitten päätösten tueksi, ja jos niitä ei ole olemassa, niin totean niin kuin edustaja Kääriäinen, että minun mielestäni pitäisi pohtia uudelleen, ovatko nämä muutokset yleensä järkeviä.

Ja kun kokonaisuuksia pitää kuulemma kansanedustajan hallita, niin tuon julki teille kaikille, että vuonna 2004 Iisalmissa ja Ylä-Savossa oli 38 poliisia, tänä päivänä heitä on 22. Kesällä on vain yksi partio, ja nyt kun se partio lähtee viemään pitkälle Kuopioon ihmisiä, joilla ei ole varaa mennä millään kulkuneuvolla — eikä näitä kuljekaaneja, julkisia linja-autoja — niin siitä seuraa selvä turvallisuusvaje. Nämä kokonaisuudet pitäisi pystyä ottamaan huomioon, että ei anneta rikollisuudelle hyvää mahdollisuutta.

18.23 Matti Torvinen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään suoritin soittokierroksen tästä Iisalmen asiasta, että voisin selvittää sen, ja sanoma oli selvä: "Älkää rakastuko seiiniin. Luottakaa siihen, että tietotekniikka ja tietotekniikkaratkaisut ratkaisevat sen." Minä sanon sen käytännössä, koska näin on tapahtunut. Etäyhteydellä pystytään asioita hoitamaan. On asennekysymys, hyväksytäänkö tässä se, että köyhän ihmisen ei tarvitse hovioikeuteen valitettuaan maksaa 10 000:ta, 20 000:ta. Tässä on todellisuudessa kyseessä asiantuntemuksen lisääminen, jossa seiiniin rakastuminen ja oman kotiseudun siltarumpupolitiikka ei auta.

18.24 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tuntui nyt pahalta kuunnella edustaja Torvisen argumentteja. Siis todellakin Ylä-Savon kohdalla, Iisalmen kärjäoikeuden kanslian kohdalla kysymys on siitä, että säästöjä ei ole tulossa ja joudutaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

poliisien työmäärää lisäämään, kuljetuskustannukset kasvavat ja tietenkin sitten kasvavat myöskin työntekijöitten matkakustannukset Kuopioon, jonneka ei tule mahtumaan, kun sinne tullaan siirtämään sekä Iisalmen että Varkauden jutut. Kaiken lisäksi on tiedossa Kuopion tiloista se, että paitsi että ne ovat riittämättömät, niin nekin seinät, mitkä siellä ovat, ovat huonossa kunnossa, elikkä siellä on homeongelmia, ja siinä mielessä tämä esitys on Pohjois-Savon osalta aivan absurdi. Kyllä täytyy ihmetellä, että Lapin kansanedustajana ajattelette sillä tavalla, että keskittämistä olette viemässä eteenpäin, koska onhan se aivan selvää, että myöskin näitten kaupunkien muut oikeudelliset palvelut heikkenevät. Sieltä lähtevät oikeusaputoimistot, sieltä lähtevät asianajotoimistot, ja sitä kautta koko seutukunnan toiminta näivetty. Eli ei millään voi ajatella, [Puhemies koputtaa] että tässä hallituksen esityksessä olisi kannatettavia asioita.

18.25 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on oikeusvaltio. Kansalaiset luottavat varsin pitkälti oikeuslaitoksen toimintaan, sen rehellisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Samoin luottamus poliisin toimintaan on korkealla. Tämä perustuu omalta osaltaan myös tietämyksensä läheisyysperiaatteeseen.

Tässä suhteessa kyllä — kun hallitusneuvottelujen jälkeen myös kärjäoikeusverkoston tarkastelu on meneillään, tämä liittyy kustannuskysymyksiin — ymmärrän oikeusministeriötä, että he ovat vaikeassa tilanteessa. Mutta kyllä eduskunnan pitää katsoa sen perään, että päätökset ovat järkeviä, ja silloin kun katsotaan, ettei voida osoittaa tosiasiallisesti rahallisia säästöjä — esimerkiksi Pohjois-Savon tapaus on juuri sellainen, jos lakkautetaan Iisalmi, lakkautetaan Varkaus, kärjäoikeuksien osalta kansliat, istuntosalit ja nämä uudelleen rakennetaan Kuopioon — niin ainakaan veronmaksajan näkökulmasta siitä ei ole taloudellista hyötyä eikä se ole myöskään oikeudenkäytön kannalta järkevää, joten tämä asia on kyllä sellainen, että tätä eduskunnan täytyy hyvin tarkkaan harkita.

18.26 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Torvinen puhuu täällä seinistä, mutta kyllä valiokuntakuulemisessa tuli erittäin hyvin selville se, että myöskin hallitus näkee haasteena tämän kielellisten oikeuksien toteutumisen. Muun muassa Uudellamaalla Raasepori ja Porvoo ovat huolehtineet ruotsinkielisistä palveluista, mutta nyt esimerkiksi Espoon kärjäoikeuteen, jonne näitä on ajateltu siirrettävän, on jo tähän mennessä ollut haasteellista saada kielitaitoista henkilöstöä.

Se seikka, mikä tässä keskustelussa ei ole vielä noussut esiin, on se, että hallitus aikoo myös kaavailla lisätoimia kärjäoikeuksille. On nimittäin niin, että yksityistieriidat, jotka ovat siis erittäin tärkeitä kysymyksiä ja tärkeitä kysymyksiä ratkaista laadukkaasti, ovat nyt siirtymässä kuntien tielautakunnilta kärjäoikeuksiin. Elikkä entisestään jo nyt ruuhkautuneisiin kärjäoikeuksiin on tulossa lisää asioita käsiteltäväksi.

18.27 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy edustaja Torviselle todeta, kun me olemme lakivaliokunnassa todellakin kuulleet monia asiantuntijoita tästä ratkaisujen laadukysymyksestä, ettei pienissä kärjäoikeuksissa tehdä huonoja päätöksiä. Kyllä on juuri niin kuin edustaja Ojala-Niemelä totesi: kyllä jos aletaan perustelemaan kärjäoikeuksien supistamista sillä, että saataisiin laadukkaampia ratkaisuja, niin tähänkin pitäisi kyllä olla faktat olemassa, ja näin ei ole. Elikkä pienissä kärjäoikeuksissa on kyllä tehty laadukkaita ratkaisuja ja ei niistä valitusprosesseja ole sen enempää käynnistynyt kuin suuremmissa, jopa vähemmän, niin että tämä ei pidä paikkaansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Toisaalta meillä on korkeimman oikeiden presidentin lausunto, on Tuomariliiton, Asianajajaliiton, Lakimiesliiton, ja kaikissa on sama kritiikki: oikeusturva vaarantuu, on pidemmät välimatkat, ja oikeuden saatavuus heikentyy. Kyllä tämä kritiikki on tullut todella monipuolisesti ja erittäin painavilta tahoilta, ja tähän pitäisi kyllä kiinnittää huomiota [Puhemies koputtaa] enemmän.

18.28 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella harmillista, että ministeri ei ole paikalla, sillä hän olisi voinut vastata täällä esiin tulleisiin huoliin ja kysymyksiin. Ministeri Häkkinen on päättänyt ehdottaa esimerkiksi tuomioistuinviraston perustamista. Tähän lakiesitykseen liittyen, kun luin tulevalle tuomioistuinvirastolle määriteltyjä tehtäviä, pohdin mielessäni, eikö kärjäoikeusverkoston uusiminen olisi kuulunut juuri sen tehtäväkenttään, kuten edustaja Ojala-Niemeläkin täällä aiemmin totesi. Tuomioistuinviraston tehtäviin on nimittäni ajateltu kuuluvan tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytyksistä vastaaminen sekä tuomioistuinten toiminnan kehittäminen, suunnittelu ja tukeminen. Toivon todella, että tätä asiaa voitaisiin vielä harkita uudelleen huolellisemmin, ettei tehtäisi huonoja päätöksiä.

18.29 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän toki, että tämä tuomioistuinten lakkauttaminen on erittäin kipeä asia monissa paikoissa, mutta näihin säästöihin liittyen sanoisin, että niitä katsotaan vähän pidemmällä aikavälillä. Toki varmaan tulee lisäkustannuksia tässä vaiheessa, kun joudutaan lisää rakentamaan syystä tai toisesta. Mutta kun puhuin digitalisaatiosta, niin jatkossa se tämän meidän mietintömme mukaan ja hallituksen esityksen mukaan vähentää investointipaineita kertarysäyksellä 2 miljoonaa euroa ja sitten vuosittain lisäksi 2 miljoonaa euroa. Eli ne säästöt tulevat pitkällä aikavälillä, tässä vaiheessa ei. Ja toisaalta tämä digitalisaatio — jota ei pysytty nyt näihin kaikkiin saleihin tuomaan, mutta kun se saadaan niihin uusiin saleihin — vähentää kansalaisten tarvetta asioida kärjäoikeuksissa. Myös vankikuljetusten määrä vähenee etäyhteyksien myötä. Tässä tulee näitä säästöjä, ei nyt vaan tulevaisuudessa.

18.30 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä aivan perusasiana tätä tietysti on tarkasteltava oikeusturvan kannalta, miten se toteutuu. Silloin kun palvelut ja kärjäpaikka siirtyvät kovin kauas, kyllä siitä kärsii oikeusturvankin näkökulmasta, ja silloin ymmärrän, että hallitus lähtee etsimään nimenomaan säästöjä, kun ei voi oikeusturvalla tätä perustella. No, voi olla — vaikka tässä esityksessä ei näytä olevan perusteltu — että säästöjä jonkin verran tulee valtiolle, mutta vastaava lasku siirtyy suurelta osin yksityisille eli asiakkaille, kun etäisyydet pitenevät ja matkakustannukset nousevat, ja välillisiä vaikutuksia on hyvinkin paljon.

On totta, mitä täällä todettiin, että kun kärjäoikeuksia on lakkautettu eri paikkakunnilta menneinä vuosina, niin siltä paikkakunnalta ovat asianajotoimistot ja lakiasiaintoimistot myös loppuneet varsin nopeasti, ja se on menetys sille kunnalle tai paikkakunnalle kaiken kaikkiaan, [Puhemies koputtaa] jos ei ole tällaisia ihmisiä enää ollenkaan.

18.32 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnöstäkin näkee jo, että olemme tehneet valiokunnan lausumaehdotuksen, jossa nimenomaan nostetaan esille nämä huolenaiheet. Myöskin hallituksen esityksessä sanotaan, että tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

saattaa heikentää kielellisiä palveluita, ja onkin hyvä kysyä: Mitä maksaa oikeusturva? Onko 7 miljoonaa se hinta, joka joidenkin ihmisten oikeusturvassa on säästetty?

Jag tycker det är ganska enkelt att förstå att om vi alla skulle börja tala svenska — det är ganska många av er som har tjänstesvenskaprovet gjort — så skulle ni klara av att föra en rättegång, eller ens ett riksdagsplenium på svenska? Det är det man nu förväntar sig att man kommer att kunna göra både i Esbo, Vanda och Helsingfors. Vi alla som är svenskspråkiga vet att man kan få vänta till och med ett halvt år extra för att eventuellt få en svensk rättegång. I dag i Raseborg och i Borgå fungerar det automatiskt. Det fungerar perfekt, man behöver inte organisera på nytt eftersom alla kan både svenska och finska, och det går väldigt lätt. Nu skrotar man ett fungerande system och blir tvungen att hitta på nya sätt att rekrytera människor. Kanslipersonalen från Ekenäs kommer inte att flytta till Esbo, och kommer inte ens att rymmas in i Esbo.

18.33 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei ole siltarumpupolitiikointia suhtautua kriittisesti tähän aiheeseen. Esimerkiksi minun kotiseutuni Tampere, Pirkanmaa ei ole mitenkään tulilinjalla tässä kysymyksessä, mutta olen silti perustellusti erittäin huolissani esimerkiksi siitä, mitä Pohjois-Savossa tapahtuu — mukaan lukien sitten vielä kaikki muut kysymykset, joita tähän liittyy.

Kun puhutaan tilakustannuksista ja niistä seinistä, niin edustaja Eestilä aivan oikein nosti esiin sen huomion, että meillä ei ole tarkkaa tietoa siitä, millaisia tosiasiallisia säästöjä tässä seinien osalta ollaan saavuttamassa, ja tätä kannattaisi mielestäni selvittää nopeammin, ennen kuin lähdetään tekemään ratkaisuja. On selvää, että jos tarvitaan kalliita remontteja, niin kyllä ne remontitkin sitten vuokralaisella maksetaan tavalla tai toisella, ja jos Senaatin kanssa ollaan tekemisissä, niin aivan varmasti tämä kysymys tulee jatkumaan jatkossakin. Sen takia olisi erityisen tärkeää, että tässä nyt toimittaisiin rauhassa. Ja kun puhutaan tilojen digitalisoinnista, se kannattaa tehdä joka tapauksessa. Se on ylimääräistä plussaa, mutta se ei ratkaise tätä kokonaisuutta.

18.34 Kari Kulmala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on puhuttu seinistä ja on myös puhuttu oikeusturvasta ynnä muusta.

Nämä rikokset, joita Suomessa tapahtuu, eivät ole kaikki yksinkertaisia ja selviä. Esimerkiksi lapsiin kohdistuvat rikokset ovat sellaisia, että minä isänä haluaisin viedä lapseni sellaiseen käräjäoikeuteen, missä tiedän, että syyttäjät ja tuomarit ymmärtävät näistä asioista. Joka paikassa näin ei välttämättä ole. Minä voisin lähteä Rääkkylästä vaikka Ahvenanmaalle ruotsinkielisiä palveluja saamaan, jos tiedän, että minä saan lapsilleni parasta mahdollista palvelua siellä ja sellaisen syyttäjän ja sellaisen tuomarin, joka ymmärtää näistä asioista. Joskus kannattaisi miettiä myös uhrin asemaa eikä pelkästään niitä seiniä.

18.35 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelliselle puhujalle totean vain, että ehkä tässä kannattaa kuitenkin nyt kuunnella näitä asiantuntijoiden kommentteja, jotka olivat aika lailla toisensuuntaisia.

Tässä on nyt paljon puhuttu näistä seinistä, enkä minäkään täällä kyllä siniin rakastu, vaikka oma kotipaikkakuntani Lohja on tässä nyt häviäjien puolella, mutta se, mitä tässä kyllä vaadin, on se, että ne mahdolliset säästöt ja hyödyt, joita tällä haetaan, oikeasti myös toteutuvat. Siitähän tässä on kysymys. Meillä on valtaisa epäily siitä, että ne säästöt, joita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

nyt hallitus tällä lakipaketillaan ja näillä lakkautuksillaan hakee, ovat enemmänkin täällä toivotaan toivotaan -osastolla.

Sitten kun tähän digitalisaatioon mennään, niin meillä se valitettavasti on lapsenkengissä, ja kun tällä hetkellä on pitänyt saada esimerkiksi Lohjalla poliisilaitokselta ihminen sinne käräjäoikeuteen kuultavaksi, sinne on ollut 20 metrin matka. Nyt tulevaisuudessa se on sitten 50 kilometrin matka, kun se tuodaan Espooseen, kun tällä hetkellä tämä digitalisaatio ja ne uudet välineet eivät vielä toimi kunnolla. Kyllähän tästä näitä huolia syntyy, [Puhemies koputtaa] mitkä pitäisi ratkaista.

18.36 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rakentajana minä kyllä ymmärrän ja rakastan rakennuksia, mitkä on tehty hyvin, mitkä toimivat, mitkä antavat parhaat mahdollisuudet tehtävän suorittamiseen ja missä on toimivat tilat, nykyaikainen tekniikka ja paljon näitä kuulustelutiloja ja istuntotiloja pienille istunnoille.

Sitten toinen asia: tykkään, että eihän silloin kannata lähteä rakentamaan uusia tiloja, kun meillä on — niin kuin esimerkiksi Iisalmissa ja Varkaudessa — todella hyvät, toimivat ja nykyaikaiset tilat ja täydet mahdollisuudet kunnollisen digitalisaation hoitamiseen sieltä. Tuntuu ihan pätkähuullulta lähteä työntämään sitä väkisellä Kuopioon, missä on kosteusvaurioissa olevat tilat, joita pitää laajentaa ja suurentaa. Se on yhteiskunnan rahojen hukkaan heittämistä tässä vaiheessa.

18.37 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Eihän tässä ole kyse siitä, että olisi rakastunut oikeuspaikkoihin vaan oikeusturvaan, siitähän tässä on kysymys, ja se on tässä monen mielestä uhattuna. Kun laadusta puhuttiin, niin kannattaa lukea uudestaan se Tuomariliiton lausunto, jossa todetaan, että Tuomariliitto pitää selvänä, että ehdotus vaarantaa kansalaisten oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden ilman, että sillä olisi merkitystä valtiontalouden kannalta. Silloin tietenkin kannattaa laittaa vaakakuppiin se, mikä on sitten oikeusturvan ja tasavertaisuuden hinta. Ehkä se saa maksaa jotain. No, tässä tilanteessa ne säästötkin ovat hyvin epämääräiset, ihan niin kuin edustaja Räsänen tuossa jo muutaman kerran on nostanut esille.

Asiantuntemus — siirtykö asiantuntemus? Edustaja Kulmala puhui siitä, että jossain tulisi tämän myötä uutta asiantuntemusta. Eihän niin käy, tämä muutos ei synnytä uutta asiantuntemusta millään tavalla, vaan se saattaa puolestaan vähentää sitä. Jo nyt tiedetään, että moni, joka tällä hetkellä toimii Porvoossa tai Raaseporissa, ei tule siirtymään Vaasaan tai Espooseen. [Puhemies koputtaa] Silloin asiantuntemusta häviää.

18.38 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vielä tätä yhtä vastauspuheenvuoroa aivan sen takia, että täällä on nyt useampikin nostanut esille tämän digitalisoitumisen. Sanokaapa nyt, lakivaliokunnan ihmiset: eikö ole näin, että tätä Aipa-hanketta, jonka varaan nyt paljon tätä digitalisoitumista on laskettu, ollaan lykkäämässä? Sitähän ollaan lykkäämässä eteenpäin, elikkä siinä mielessä emme mitenkään voi laskea sen varaan, että nyt meillä olisi tulossa valtava määrä joitakin laitteita, joiden kautta sitten voitaisiin hoitaa näitä oikeudenkäyntejä. Tuntuu kummalliselta, että juuri tässä vaiheessa, kun tätä Aipa-hanketta ollaan lykkäämässä, juuri tässä vaiheessa, kun emme ole varmoja, tuleeko tuomioistuinvirastoa, jolleka erityisesti kuuluisi juuri tällainen käräjäoikeusverkoston kokonaisarviointi, juuri tässä vaiheessa me teemme näin rankkoja leikkauksia meidän verkostoomme. Tämä on aivan käsittämätön hetki, tämä on niin huono het-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

ki tehdä tämäntyyppinen päätös, että tätä kannattaisi lykätä eteenpäin aivan sen takia, että näin kelvottomia päätöksiä ei tehtäisi.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä tähän debattiin kaksi puheenvuoroa, lakivaliokunnan puheenjohtaja Tolvaselle ja debatin käynnistäneelle edustaja Torviselle, ja sen jälkeen puhujalistaan.

18.39 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan tähän digitalisaatioon. Se Aipa on yksi osa sitä, ja se valitettavasti on viivästynyt jatkuvasti, mutta siihenhän liittyy paljon, niin kuin nämä etäyhteydet — tai siis nämä etäyhteydet eivät liity siihen Aipaan — samoin turvajärjestelyt, se, että niitä päästäisiin nyt rakentamaan, että saataisiin alulle tämä digitalisaatio. Mutta ikävä kyllä se Aipa venyy ja paukkuu, vähän niin kuin Länsimetro ilmeisesti.

Mutta sitten tähän erikoistumiseen. Tässä on tavoitteena se, että nyt kun tulee suurempia yksiköitä, kun tämä EU-oikeus on meille tullut, tuonut erilaisia kommervenkkejä, tämä meidän oma oikeusjärjestelmämme on entistä monimutkaisempaa, niin nyt tuomareilla olisi mahdollisuus erikoistua tietyille osa-alueille, niin kuin suurissa käräjäoikeuksissa nyt jo on, puhutaan sitten pehmeistä asioista — on esimerkiksi Follo, tämmöinen sovittelumenetely — tai puhutaan talousrikostorjunnasta tai huumorikostorjunnasta. Se on se tavoite myös tässä, että kun tulee isompia yksiköitä, on sitten erikoistuomarit, vähän niin kuin ovat syyttäjät ja poliisikin erikoistuneet, niin että tämä ukkotuomari-idea lakkaisi.

18.40 Matti Torvinen sin (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia! Kun tahtomattani sain tämän puheenvuoron debatin käynnistämisen vuoksi, niin haluan nyt vain sanoa, että täällä on ollut tosi hyviä näkökulmia. Yksi tärkeä näkökulma on nimenomaan sen oikeuden paikallisen saatavuuden parantaminen. Käräjäoikeus ja sen seinät eivät ratkaise sitä, vaan se... Jos minä kerron teille esimerkin omasta yrityksestäni: Sinne tuli asiakas Tampereelta, joka kertoi, että hänellä on lapsiriita. Hän sanoi, että hänelle tuo sinne maaseudulle kanteen haastemies. Tämä toi sen, hän skannasi sen meille, me käsittelimme sen asian, keskustelimme puhelimitse, vastasimme kirjallisesti käräjäoikeuteen, ja sen jälkeen keskustelimme asiakkaan kanssa. Valmisteluistunto tehtiin bisnes-Skypeä käyttäen sillä tavalla, että Kankaanpäässä oli toinen lakimies ja sitten tuomari Tampereella. Siis nyt on sellaista, että minun mielestäni ei haluta ymmärtää, että tuo Aipa-hanke ei ratkaise kaikkea. Bisnes-Skype esimerkiksi on se, jolla ratkaistaan asioita tänä päivänä enemmän kuin te uskottekaan. [Puhemies koputtaa] Eli seinät eivät ratkaise.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Menemme puhujalistaan.

18.42 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Kiitos mielenkiintoisesta debatista. Jatkan kuitenkin puhumalla niin kuin olin alun perin suunnitellut, silloin kolmisen viikkoa sitten, jolloin odotin viisi tuntia, että pääsen tämän puheen pitämään, mutta sitten se asia jäikin pöydälle.

Eli tämä tuomioistuininlain muutos on kuitenkin säästöesitys. Tässä pyritään vähentämään tuomioistuinten menoja 7—7,5 miljoonaa euroa. Tämä muutos johtaa suoraan 7 käräjäoikeuden lakkauttamiseen ja 21 käräjäoikeuden istuntopaikan sulkemiseen nykyisestä 57 paikasta. Mistään pienestä muutoksesta ei siis ole kyse. Uudessa käräjäoikeusverkos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

tossa olisi 36 toimipistettä. Käräjäoikeuksien 20 hallinnollisen kanslian lisäksi erillisiä kanslioita jäisi neljälle paikkakunnalle ja istuntopaikkoja 12 paikkakunnalle. Uudistuksen seurauksena käräjäoikeus tai kanslia lakkaisi 12 paikkakunnalta. Nykyisistä istuntopaikoista lakkautettaisiin 14. On syytä epäillä, onko ehdotettu jättiysiköiden käräjäoikeusverkosto maantieteellisesti tasapuolinen ja toteutuuko ihmisten yhdenvertaisuus palveluihin jatkossa. Näitä huolia nousi äskeisessäkin keskustelussa paljon esiin. Toiminnan keskittäminen tulee lisäämään painetta jäljelle jäävissä käräjäoikeuksissa ja edellyttäneen niin lisärakentamista kuin henkilöstön siirtämistäkin. Laskelmia säästöjen takana voikin myös kritisoida.

Oma lukunsa on digitalisaatioon liittyvä keskustelu. Totta kai digitalisaatiota tarvitaan, mutta se on erillinen kysymys, joka ei ratkaise tätä käräjäoikeusverkoston kokonaisuutta. Me tulemme joka tapauksessa tarvitsemaan eri käräjäoikeuksien yhteistyötä, eri toimipaikkojen yhteistyötä ja sitä, että me voimme käyttää vaikkapa etäyhteyksiä, mutta se ei ratkea sillä, että me nyt niputamme kasan käräjäoikeuksia yhteen ja luotamme siihen, että toimintakulttuuri muuttuu tuosta vain ja saamme vielä ne digipalvelutkin ajoissa kuntoon. Se on epätodennäköistä.

Oikeuslaitoksen resursseja on niukennettu vuosien saatossa paljon. Nyt on perusteltua kysyä, mitä vaikutuksia tällä esityksellä on juttujen käsittelyaikoihin ja tuomioistuinten ruuhkaisuuteen. Vihreät ovat huolissaan siitä, että uudistus voi heikentää kansalaisten oikeusturvaa ja käytännön edellytyksiä oikeusasioiden sujuvalle hoitamiselle. Myös kielellisten oikeuksien toteutuminen heikkenee selvästi. Vaikka useimmat meistä asioivat käräjäoikeudessa hyvin harvoin, jos koskaan, on palvelun alueellinen saatavuus kohtuullisen matkan päästä turvattava. Esimerkiksi täälläkin paljon puhutussa Pohjois-Savossa ainoaksi istuntopaikaksi jäisi Kuopio — Varkaus ja Iisalmi lakkautetaan.

Kielellisten oikeuksien näkökulmasta nykyinenkin käräjäoikeusverkosto on haasteellinen. Jo nyt asian käsittely ruotsiksi pitkittyy helposti kuukausia, jos asianomainen haluaa käsittelyn ruotsiksi alueella, jolla ruotsi on vähemmistökielenä, siis selkeästi vähemmistökielenä. Hallituksen esityksen käsittelyssä on toki väitetty, että kielitaitoisten henkilöiden rekrytointi isompiin toimipisteisiin olisi helpompaa. Tästä ei kuitenkaan ole käytännön näyttöä, sillä esimerkiksi Espoolla on nykyiselläänkin ollut ongelmia löytää ruotsinkielistä henkilökuntaa. Myös saamenkielisten oikeusturva tulee toimipaikkojen sulkemisen myötä heikkenemään. Sodankylän kanslian lakkauttaminen tulee vääjäämättä johtamaan siihen, että Lapin käräjäoikeuden edellytykset palkata saamenkielistä henkilökuntaa heikkenevät, ne heikkenevät merkittävästi. Käräjäoikeusuudistus tulisi johtamaan myös siihen, että saamenkieliset joutuvat yrityssaneeraus- ja ulosottoasioissa vastaisuudessa menemään Oulun käräjäoikeuteen. Etäisyys esimerkiksi Ivalosta Ouluun on 510 kilometriä, mitä on mahdotonta pitää erityisen kohtuullisena.

Arvoisa puhemies! Käräjäoikeuksien viimeisin rakenneuudistus toteutettiin vuodesta 2010 alkaen. Tällöin käräjäoikeuksien määrää vähennettiin aiemmasta 51 käräjäoikeudesta nykyiseen 27:ään. Viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana vähennykset ovat olleet 96 tuomioistuimesta vuodelta 1987 nykyiseen määrään. Hallitus ei ole tehnyt erikseen selvitystä vuoden 2010 reformin vaikutuksista oikeusturvan saatavuuteen ja tuomioistuinlaitoksen toimintaan. Tällainen selvitys olisi viimeistään nyt perusteltua tehdä, ennen kuin leikataan lisää.

Samalla olisi syytä selvittää uudistuksen välilliset vaikutukset. Käräjäoikeuksien karsimisen kohdalla ei näet ole kyse vain tuomioistuimista vaan myös paikkakuntien muista oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

keudellisista palveluista. On nähtävissä, että ne tulevat tällä muutoksella heikkenemään. Yksityiset asianajotoimistot ja valtion oikeusaputoimistot ovat keskittyneet nykyisin pääosin paikkakunnille, joilla on kärjäoikeus. Verkoston raju ja nopea karsiminen voi olla kohtalokasta asianajotoimistoille, jotka sijaitsevat paikkakunnilla, joilta kärjäoikeudet lakkautetaan. Aiempien kokemusten perusteella on myös ennakoitavissa, että toimistot katoavat niiltä paikkakunnilta, joilta kärjäoikeudet poistuvat. Kyse ei ole siis mistään pikkujutusta.

Lopuksi nostaisin esiin myös tuomioistuinviraston. Oikeusministeriön tuomioistuinviraston perustamista valmistelevaan asettama toimikunta ehdotti viime keväänä, että Suomeen perustettaisiin tuomioistuinvirasto huolehtimaan tuomioistuinlaitoksen keskushallintoviranomaisen tehtävistä. Tämä asia ymmärtääkseni myös etenee. Virasto vastaisi tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytyksistä ja tuomioistuinten toiminnan kehittämisestä, suunnittelusta ja tukemisesta, eli juuri siitä työstä, mitä nyt ollaan tekemässä — tai siis sanotaan, että ollaan tekemässä, nythän ollaan säästämässä. Nyt käsillä olevaa ei pitäisi siis kiirehtiä ennen kuin on ratkaistu, milloin suunniteltu tuomioistuinvirasto Suomeen saadaan. Nyt esitettävän uudistuksen suunnittelu ja toteuttamisvaihtoehtojen arviointi kuuluisi nimenomaan tuomioistuinviraston vastuulle, mikäli virasto nyt vain saataisiin perustettua. Tästä johtuen tätä kärjäoikeusuudistusta ja lakiuudistusta kannattaisi vähintään siirtää ajoituksellisesti eteenpäin. Nykymuodossaan, tässä muodossa, vihreät eivät tätä voi hyväksyä.

18.48 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä toteutettaisiin kärjäoikeuksien rakenneuudistus. Uudistuksella muutettaisiin kärjäoikeusverkostoa niin, että sen jälkeen Suomessa olisi 20 kärjäoikeutta nykyisten 27 kärjäoikeuden sijaan. Esityksen mukaisesti kärjäoikeudet nimettäisiin pääosin maakuntien nimien perusteella. Toimipaikkojen määrää vähennettäisiin nykyisestä 57:stä 36:een. Kärjäoikeuksien 20 hallinnollisen kanslian lisäksi erillisiä kanslioita jäisi 4:lle ja istuntopaikkoja 12 paikkakunnalle. Oikeudenhoidon uudistamisohjelman toimeenpano on pääministeri Sipilän hallituksen toimintasuunnitelmassa yhtenä keskeisenä kivijalkahankkeena, ja kärjäoikeuksien rakenneuudistuksen toteuttaminen on yksi ohjelman keskeisistä hankkeista.

Suomessa tuomioistuimiin ja niiden päätöksiin pääosin luotetaan. Kärjäoikeuksien toimintaympäristö on muutoksessa, ja tämä toimintaympäristön muuttuminen edellyttää toimenpiteitä, joilla oikeudenhoidon korkea laatu voidaan jatkossakin turvata. Muutoksella myös työmäärä ja resurssit voidaan jakaa nykyistä tehokkaammin ja tasaisemmin. Esityksen mukaisesti hallintoa keventämällä ja toimitilakustannuksia alentamalla tuomioistuinlaitoksen resursseja voidaan ohjata lainkäyttöön. Tämä on tavoiteltavan arvoinen asia. Päällekkäisten toimintojen poistamisella, hallinnon tehostamisella ja toimitilakustannusten vähenemisellä voidaan saavuttaa myös säästöjä.

Valtion varoista maksettujen todistelukustannusten määrä oli vuonna 2015 yhteensä hieman alle 2,5 miljoonaa euroa. Tässä ovat mukana todistajille maksetut päivärahat, matkakustannukset sekä taloudellinen menetys. On selvää, että asiointimatkojen piteneminen tulee lisäämään myös asianosaisille ja heidän avustajilleen aiheutuvia matkakulukustannuksia, joista osa maksetaan valtion varoista. Kyse on paljonli asukkaiden tasapuolisesta kohtelemisesta koko Suomen alueella. Mikä on kohtuullinen matka silloin, kun tarvitsee kärjäoikeuden palveluita? [Eva Biaudet: 510 kilsaa!] Mitä on tarvetta antaa lähipalveluina? Asianomistajalle, asiantuntijalle sekä todistajalle tällä on erityinen merkitys. He ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

käräjillä pääsääntöisesti ilman omaa syytään. Kuitenkin heidän edellytetään uhkasakon uhalla olevan käräjillä paikalla. Vastaaja on taas pääsääntöisesti käräjillä omasta syystään, ja hänet tarvittaessa tuodaan poliisin toimesta käräjille. Monesti vastaajat myös pakoilevat käräjäoikeuden istuntoa eivätkä tule käräjäoikeuden istuntoon eli käräjäpäivät menevät niin sanotusti hukkaan. Näistä poliisien kuljetuksista pitäisi viimeinkin päästä eroon kokonaan. On kohtuutonta, että poliisin aika menee henkilön käräjille kuljettamisessa. Olen itsekin poliisina useasti kuljettanut vankia tai vastaavaa Etelä-Suomen käräjille, ja siitä tulee varsin pitkä työpäivä poliisille päivärahoinen. Nämä kuljetukset voisi hoitaa jokin muu organisaatio, esimerkiksi Rise. Sekin tosin vaatisi heille lisäresursointia, ja sitä ei ole näköpiirissä. Mikä sitten on kohtuullinen matka käräjille? Edustaja Biaudet äsken kommentoi, että 110 kilometriä on liian pitkä. [Eva Biaudet: 510!] — 500 kilometriä. Näin on. Se on kohtuuton matka käräjille, mutta näissä asioissa voidaan käyttää sitä kuuluisaa digitalisaatiota.

Mielestäni käräjäoikeuden ei tarvitse olla lähipalvelua. Niin sanottu normaali kansalainen ei tarvitse käräjäoikeuden palveluja kuin korkeintaan kerran tai pari elämässään. Samat henkilöt tilastojen mukaan aiheuttavat suurimman osan käräjäoikeuksien työmäärästä, eli heidän toimintaansa pitäisi pystyä vaikuttamaan paremmin. Suurin osa oikeuden antamista palveluista on mahdollista saada sähköisesti netin kautta. Erityisesti asianomistajien ja todistajien käräjäoikeuksiin pääseminen tulee turvata paremmin. Korvausten heille tulee olla myös ajan tasalla.

Tänään on puhuttu siitä, että tässä esityksen myötä arviolta noin 7—7,5 miljoonaa euroa tulisi säästöä. 6 miljoonaa euroa tuli kuulemma säästöä siitä, että liikkuva poliisi lakkautettiin. Tässä vaiheessa on jälkiviisaana tietysti hyvä kysyä, näinköhän tuli säästöä. Olikohan päätös ihan oikea? Onnistuttiinko siinä? Minun mielestäni ei.

18.53 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Kiitoksia, ja kiitoksia monesta hyvästä puheenvuorosta. Tuntuu, että tänään on jo hyvin paljon sanottu, ja varmaan tulee jonkin verran toistoja. Mutta haluaisin ehkä juuri sen takia vielä enemmän tuoda esiin asiantuntijalausuntoja, jotka lakivaliokunnassa niin selvästi tulivat esille ja minun mielestäni kyllä näkyvätkin myös lakivaliokunnan mietinnössä. Kannattaa tutustua ihan siihen mietintöön, silloin varmasti jokainen rupeaa kysymään, onko tällainen hallituksen esitys mahdollista hyväksyä tällaisenaan. Ja oli tietenkin valitettavaa, että esimerkiksi ministerinvaihdos tuli tässä kesken käsittelyn ja ehkä emme kokeneet, että olisimme saaneet riittävästi aikaa myöskään uuden ministerin kanssa keskustella näistä asioista — ainakin siltä tuntui — jotta hänkin olisi kuullut meidän huolestumme riittävästi ja olisi pystynyt löytämään ratkaisuja niihin pahimpiin kipukohtiin.

Erityisesti Tuomariliitto tietenkin kritisoi lakiesitystä. Täällä ovat tuomarit esittäneet omia näkemyksiään, mutta valiokunnassa tietenkin kuunnellaan kollektiivisia organisaatioita, ja Tuomariliitto on ollut hyvinkin kriittinen tälle esitykselle. Tuomariliitto pitää selvänä, että "ehdotus vaarantaa kansalaisten oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden ilman, että sillä olisi merkitystä valtiontalouden kannalta. Käräjäoikeuksia vähentämällä ja niiden kokoa suurentamalla ei saavuteta säästöjä." Sen lisäksi he puhuvat hankkeen ajoituksesta ja tuomioistuinvirastosta ja summaaristen asioiden uudistuksista. Nämä kaikki ovat olleet tänään täällä esillä.

Myöskin Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ja Oikeushallinnon Henkilökunta vastustavat uudistusta ja toteavat: "Käräjäoikeusverkoston kehittäminen verkostoa merkittävästi vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

hentämällä tapahtuu talouden eikä toiminnan ehdoilla. Toimintojen tehostaminen pelkistä taloudellisista lähtökohdista on erittäin lyhytnäköistä. Oikeuslaitos on jo nykyään aliresursoitu, josta konkreettinen esimerkki on käsittelyaikojen pitkittyminen." Asianajajaliiton blogissa kirjoitetaan: "Toteutuessaan käräjäoikeusverkoston uudistaminen näkyisi kansalaisten arjessa käräjämatkojen pidentymisenä, millä on huomattava vaikutus käräjäpäivään käytettävän ajan pituuteen. Tämä merkitsee myös asianajokulujen kasvamista. Tuomioistuimissa asioinnin hankaloituessa on toivottavaa, että etäasiointia tuomioistuimissa kehitettäisiin kansalaisten yhtäläisen oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi." — Ja se on ihan totta, että sitäkin pitää kehittää.

Hyvin selväksi tuli, että asiantuntijalausuntojen perusteella olisi kyllä hyvin vaikea hyväksyä kaikkia näitä hallituksen esityksiä. Ja kuten sanoin, mielestäni lakivaliokunta on, mielenkiintoista kyllä, kuten yleensä, käsitellyt esitystä hyvinkin perusteellisesti, ja itse asiassa monesti olemme olleet samaa mieltä ongelmien laadusta ja niiden olemassaolosta. Sitten olemme ehkä päätyneet eri ratkaisuihin, jolloin RKP ja muut oppositiossa, ainakin vanha oppositio, ovat olleet sitä mieltä, että tässä on liikaa ongelmia, jotta tällainen esitys voidaan juuri nyt hyväksyä.

Kysymyksessä on saneeraus- ja säästölaki, mutta todellakaan ei ole ollut mitään perusteita, riittäviä näyttöjä säästöjen syntymiselle, ja tuntuu siltä, että yksi käsi tekee jotain, mitä toinen käsi tekee sitten toisin, toinen antaa ja toinen ottaa. Jos puhutaan 7,5 miljonnasta, voidaan hyvin ymmärtää, kun on kysymys myöskin rakennuksista, että tämä summa on aika pieni, jos verrataan uusiin kustannuksiin, että rakennetaan tai homekorjataan ja niin edelleen. Aika nopeasti sellaiset kustannukset käytetään, jos joudutaan rakentamaan ihan uusia tiloja. Siinä mielessä säästötavoite on mielestäni huono argumentti varsinkin silloin, kun sille ei ole mitään osoitettavissa olevaa perustetta.

Regeringen har faktiskt inte heller låtit göra någon särskild utredning över konsekvenserna av den här 2010 års reformen, som är en av många där man minskat radikalt på tingsrättsnätverket. Vi vet inte hur det har påverkat rättssäkerheten eller hur det har påverkat domstolarnas verksamheter. Det förefaller faktiskt ganska nonchalant av regeringen att förhålla sig så lättsinnigt till upprätthållandet av en fungerande rättsvärd. Det här kan vi inte i svenska folkpartiet understöda. Ett välfungerande domstolsväsende är faktiskt en grundsten i vårt samhälle, och man kan inte knapra på den bit för bit utan att vi plötsligt står i en situation där kanske också förtroendet för rättsväsendet gnagats i kanterna. — Aika on loppumassa...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä asiassa 10 minuuttia.

Kiitos, puhemies! Ajattelin ihan vähän vielä jatkaa, vaikka innostun aina puhumaan liikaa. För att ännu säga om de språkliga rättigheterna, så som här många gånger har sagts, så har vi faktiskt vissa tingsrätter i Finland i dag där också de språkliga rättigheterna fungerar. Samernas rättigheter är säkert också i dag en utmaning, och vi bör fästa särskild uppmärksamhet vid dem. För samerna gäller, och för människorna i Norra Finland överhuvudtaget, att avstånden kommer att bli alldeles förfärligt långa, 510 kilometer är oacceptabelt.

Men när det gäller de språkliga rättigheterna kan man säga att de största tingsrätterna inte på något sätt fungerar bäst. Det finns ingen skala där att vinna på, det har inte funnits extra mycket personal att rekrytera. Det har varit väldigt svårt att få människor med språk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

kunskaper till kanslierna. Eftersom vi har två utmärkta tingsrätter som finns i områden där det behövs särskilt mycket svenska så känns det alldeles väldigt sorgligt att regeringen inte brytt sig om att bevara det som vi har som är så värdefullt. Utan man tror på att man ska kunna fixa det till exempel i Esbo eller i Vanda. Och så som här har sagts när vi har frågat Esbo tingsrätt hur det fungerar i dag, så upplever de själva att det inte fungerar speciellt bra, även om de har försökt rekrytera personer till både kanslitjänster och till domare.

Ottaen huomioon oikeuslaitoksen niukenneet resurssit vuosikymmenien saatossa voidaan mielestäni jo perustellusti kysyä, mitä vaikutuksia esityksellä nytkin on juttujen käsittely-aikoihin ja myöskin tuomioistuinten ruuhkautumisiin. Voidaan myöskin kysyä, miten tämä vaikuttaa työelämään tuomioistuimissa. On tulossa uudistuksia, joista ei tiedetä, millaisia vaikutuksia niillä on henkilöstöön, ja siinä mielessä on surullista, että henkilöstö ei ole pystynyt vaikuttamaan tähän tulokseen riittäväällä tavalla. Siksi RKP tulee esittämään hylkyä ratkaisevassa äänestyksessä.

19.01 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Melkein kaikki tärkeät asiat tästä asiasta on jo kyllä sanottu täällä, mutta muutama asiaan vielä haluan erityisesti kiinnittää tässä lyhyessä puheenvuorossani huomiota.

Lakivaliokunnan mietintöön jätetyssä vastalauseessa on kyllä hyvin kuvattu niitä ongelmia, joita tästä säästölakiesityksestä toteutuessaan seuraa. Ensinnäkin käräjäoikeusverkon supistamisella on ilmiselviä vaikutuksia alueelliseen tasa-arvoon. Keskittämisen myötä etäisyydet palveluihin väkisinkin kasvavat. Vaarana tässä on, että oikeuspalvelujen saatavuus ja samalla kansalaisten oikeusturva heikkenevät. Kannatan lämpimästi sähköisten palvelujen kehittämistä, mutta videoyhteyksien ja muiden sähköisten välineiden käyttö tässä yhteydessä kuulostaa epärealistiselta lähitulevaisuutta ajatellen. Lakimuutoksen vaikutukset tulevat kuitenkin heti ihmisten elämään.

Savo-Karjalan kansanedustajana olen tietysti erityisen huolissani Varkauden ja Iisalmen toimipisteiden lakkauttamisesta ja olen nimenomaan tarkastellut asiaa tästä näkökulmasta. Kuten debatissa sanoin, Kuopion toimipisteen tilat ovat paljon huonommassa kunnossa kuin tilat Varkaudessa ja Iisalmissa. Kuopioon pitäisikin tehdä välittömästi korjaus- ja laajennustöimenpiteitä, kun taas Varkaudessa ja Iisalmissa on todella hyvässä kunnossa olevat ja toimivat tilat, jotka ovat myöskin ihan nykyaikaiset ja modernit. Kaiken tämän tiedon perusteella jää väkisinkin ihmettelemään, onko kustannus—hyöty-analyysit tehty riittävän huolellisesti, kun on ehdotettu näiden kahden hyvässä kunnossa olevan toimipisteen lakkauttamista.

Asiointimatkojen piteneminen tulee lisäämään myös asianosaisille ja heidän avustajilleen aiheuttavia matkakustannuksia, päivärahakustannuksia ynnä muita, joista osa maksetaan valtion varoista. Valtio ei kuitenkaan korvaa kaikkia asianosaisille pidemmistä asiointimatkoista syntyviä kustannuksia. Myös pidempiin matkoihin käytettävä aika on asianosaisille tosiasiallinen kustannus. Näiltä osin osa uudistukselle lasketuista säästöistä voikin todellisuudessa olla kustannusten siirtämistä valtiolta tuomioistuimissa asioiville. Kysynkin, onkohan tässä lakiesityksessä arvioitu riittävän huolellisesti myöskään tästä muutoksesta aiheuttuvia lisäkustannuksia toisaalta valtion ja toisaalta tuomioistuimissa asioivien ihmisten kannalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Arvoisa puhemies! Kannatan vastalauseen hylkäysesitystä ja toivon, että asia jäisi tulevan tuomioistuinviraston valmisteltavaksi ja siinä yhteydessä tehtäisiin kunnolliset kustannus—hyöty-analyysit. Asiassa tarvitaan nyt todellakin aikalisä.

19.04 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni on täysin ymmärrettävää, että alueella asuvien ihmisten tulee luottaa siihen, että oikeusministeriön virkamiehet toimivat samoilla periaatteilla — ja tietenkin myöhemmin eduskunta, joka sitten nämä päätökset sinetöi. Kyllä minun täytyy yhtyä siihen kritiikkiin, mitä ainakin tuolla Pohjois-Savossa on esitetty sekä käräjäoikeuksien tuomareitten suulla että poliisien suulla, että kaikki nämä yksityiskohdat, mitä nyt tässä hallituksen esityksessä on, eivät välttämättä pidä yhtä sen käytännön näkemyksen kanssa. Siellä esimerkiksi Iisalmissa on viisi tuomaria, ja he ovat vähän ihmeissään siitä, että oikeusministeriön lähtökohdat tehdä uusia suunnitelmia perustuvat tulevaisuuden väestöennusteisiin. Ja kun heille esitetään, että vuokranantaja selvästi alentaa vuokraa, ja esitetään vielä eräässä vastineessa, että ei tiedetä, paljonko nämä uudet tilat sitten toisessa kaupungissa maksavat, niin heidän on vaikea ymmärtää tätä asiaa.

Samaten Ponssen, Olvin, Genelecin, Normetin ja Profilen toimitusjohtajien on erittäin vaikea ymmärtää sitä, että kun he tekevät Suomen bruttokansantuotteen eteen paljon töitä — siellä on kaksinumeroiset luvut, mitä vuodessa kehittyvä vienti, se on yli 500 miljoonaa — niin miten voi olla näin käänteinen palkitsemisjärjestelmä, että viime joulukuussa lakkautettiin Iisalmen sairaala ja nyt lakkautetaan käräjäoikeus. Minun mielestäni asia on jo hieman isompi asia kuin pelkkä käräjäoikeuden lakkauttaminen: se seutukunta, joka takoo Suomelle tulosta, joutuu tällaisen kohtelun kohteeksi, ja tässä on kumulatiivisesta vaikutuksesta kyse.

Me ymmärrämme kyllä, että valtion pitää julkisia menoja säästää, mutta kokonaisuus pitäisi jotenkin ottaa huomioon, ja nämä ihmiset kokevat epäoikeudenmukaisena, että kerta toisensa jälkeen sama seutukunta tai kaupunki joutuu säästöjen kohteeksi, ja kuitenkin [Puhemies koputtaa] kaupunki tekee Suomen eteen merkittävää työtä.

19.06 Matti Semi vas: Arvoisa herra puhemies! Näinhän se on, hallitus pyrkii säästämään tuomioistuinten menoissa lakkauttamalla seitsemän käräjäoikeutta ja sulkemalla 21 käräjäoikeuden istuntopaikkaa. Tämä on ihan tosiasia, että tämä tulee vaikuttamaan kansalaisten oikeusturvaan ja mahdollisuuksiin hoitaa asioitaan tasapuolisesti asuinpaikkakunnasta riippumatta. Jo pelkästään kasvavat matkakustannukset asettavat ihmiset eriarvoiseen asemaan ja vaikuttavat erityisesti pienituloisten asemaan Ruuhka-Suomen ulkopuolella.

Edellinen merkittävä oikeuslaitoksen supistaminen tehtiin seitsemän vuotta sitten. Tällöin käräjäoikeuksien määrä pudotettiin 51:stä 27 käräjäoikeuteen. Nyt hallitus jatkaa oikeuslaitoksen supistamista, vaikka edellisestä käräjäoikeusverkoston supistamisesta ei ole tehty kunnon selvitystä ja analyysia siitä, miten se toimi. Miten verkostoa voidaan taas merkittävästi supistaa, jos emme tiedä, miten edellinen reformi vaikutti oikeusturvaan ja tuomioistuinten toimintaan? Mitä oikeusvaltiosta jää jäljelle, jos ihmisten oikeusturvasta voidaan säästää tietämättä vaikutuksista? Nämä askarruttavat minua suuresti tässä tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Myöskään Tuomariliiton mukaan hallituksen esitys käräjäoikeusverkoston supistamisesta ei ole maantieteellisesti tasa-arvoinen. Haluaisin ottaa esimer-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

kin, Pohjois-Savon tilanteen: Hallitus on lakkauttamassa kansliat sekä lisäalasta että Var-kaudesta. Kuten tuossa debatissa kerroin, on hyväkuntoiset, modernit oikeuslaitokset ja oikeusrakennukset, mitkä meinataan korvata uudelleen rakennettavalla oikeuslaitoksella, ja siinä menee yhteiskunnan rahaa ihan kohtuuttomasti hukkaan ja samalla ihmisten oikeusturva heikkenee. Miten kummassa tähän ongelmaan pystytään vastaamaan etäasioinnilla — sitä olen miettinyt — ja videoyhteyksien käytöllä? Kaikilla ei ole riittävästi osaamista ja laitteistoa, ja etäasiointi ei onnistu ihan täydellisesti siitäkään huolimatta, vaikka niitä joillakin on. Aina on jotain probleemia tekniikan kanssa, ja olisi pitänyt odottaa se, että saadaan tekniikka kuntoon, ennen kuin ruvetaan näitä ratkaisemaan. Toisaalta kun puhutaan alueiden vetovoimasta, lähipalvelujen turvaaminen nousee monesti esiin. Riittävän tiheä käräjäoikeusverkosto on alueittomme elinvoimalle ihan yhtä tärkeä kuin muutkin palvelut. Näin on oltava, jos otamme kansalaisten oikeusturvan takaamisen tosissamme.

Lisäksi on kysymys aluepolitiikasta, valtionhallinnon työpaikkojen alasajosta. Kun huomioi sen, että käräjäoikeus käsittelee valtionhallinnon toimijoiden asioita — kuten poliisin, ulosoton, maistraatin, oikeusaputoimiston ja Veron — kaikki edellä mainitut virastot miettivät varmaan toimintojensa tarpeellisuutta ja laajuutta, mikäli käräjäoikeuden kansliat lakkaavat. Valtion palvelujen saatavuudella on vaikutusta myös yritysten sijoittumiseen alueelle. Sillä on myös elinkeinopoliittista merkitystä.

Kun nyt lakkautettavien listaa käy läpi, niin on merkillepantavaa se, että iso osa lakkautettavista sijaitsee alueilla, missä on pitkät välimatkat. Tämä uudistus tulee lisäämään asuinpaikasta riippuvaista ihmisten oikeusturvan eriarvoisuutta. Lisäksi se tulee lisäämään tuntuvasti todistelukustannuksia, kun todistajan matka- ja ansionmenetyksensä tulee huomattavasti lisää. On huomioitava myös poliisien määrän vähentyminen harvaan asutuilla alueilla ja se, kuinka paljon heidän ajankäyttöään sitoo syytettyjen kuljettaminen tuomioistuinpaikalle. Tämä tulee osaltaan lisäämään turvattomuutta harvaan asutuilla alueilla, kun poliisit eivät pysty hoitamaan normaaleja työ- ja partiotehtäviään.

Tiedämme, että käräjäoikeuksien karsiminen vaikuttaa myös paikkakuntien muihin oikeudellisiin palveluihin. Käräjäoikeuksien lakkaaminen vie pahimmillaan paikkakunnilta myös asianajajatoimistot. Ne ovat yleensä nimittäin keskittyneet paikkakunnille, joilla on käräjäoikeus. Yksityisten henkilöiden lisäksi tämä heikentää yritysten oikeudellista neuvontaa.

Arvoisa puhemies! Lyhytnäköisten säästötoimien sijasta tarvitsemme laajempaa keskustelua siitä, miten oikeuslaitosta kehitetään. Vallan kolmijaon kannalta on äärimmäisen tärkeää, että me poliitikot pysymme pois oikeussaleista tuomaria neuvomasta. Sen sijaan meidän on puututtava siihen, että jutturuuhkia, jotka ovat kasvaneet, saadaan vähennettyä, ja tavallaan lisäämällä tuomioistuinten työntekijämäärää saatava käsittelyajat mahdollisimman lyhyiksi. Meidän on myös keskusteltava siitä, miten tuomioistuinten perusrahoitus turvataan, jotta kansalaisten oikeusturva toteutuu joka puolella maata kukkaron paksuudesta riippumatta.

Arvoisa puhemies! Siksi vasemmistoliitto kannattaa hylkyä. — Kiitos.

19.12 Seppo Kääriäinen kesk: Herra puhemies! Täällä on kaikki oleellinen kyllä sanottu tähän käräjäoikeusproblematiikkaan liittyen, tähän mietintöön liittyen, mutta haluan kolme asiaa vielä kootusti korostaa.

Ensinnäkin, kun tässä on kysymys suurelta osalta kustannussäästöistä, niin siinä valossa on kyllä merkillistä se, että esimerkiksi juuri Kuopion uudisrakentamisen kustannuksista ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

ole ollut tietoa, kun valiokunta on mietintöään tehnyt. Se ei ole valiokunnan vika, mutta ei ole ollut tietoa, ja se aiheuttaa tämän kysymyksen. Kustannussäästöt pitäisi tietää etukäteen tarkoin, kun puhutaan vielä oikeusministeriön toimialasta.

Kohta 2: Meidän alueellamme Pohjois-Savon pohjoisosassa käy sillä tavalla, että kun poliisien määrä on laskenut muutaman vuoden aikana 38:sta 22:een, niin siellä eivät ole enää tehtävät ja voimavarat tasapainossa. Ja kun nyt tulee niitä uusia tehtäviä esimerkiksi vankien kuljetusten muodossa, niin tämä epätasapaino ei kun lisääntyy vain. Sitä ei voi millään tavalla pitää suotuisana kehityssuuntana.

Ja kohta 3 menee pikkuisen sivuun mutta liittyy asiaan: Muun muassa eduskunnan tarkastusvaliokunta, mutta myös moni muu virallinen taho on kiinnittänyt huomiota seutukuntien ja seutukaupunkien elinvoimaisuuden hupenemiseen muun muassa sen takia, että valtionhallinnon tietyt tehtävät on karsittu pois lähes kokonaisuudessaan. Nämä ovat niitä viimeisiä tehtäviä, jotka ovat rippeinä vielä jäljellä valtionhallinnon tehtävistä. Valtio poistuu alueilta. Siitä on pahaa jälkeä seuraamassa. Niinpä olisi erittäin toivottavaa, että oikeusministeriö, ja -ministeri ottaa huomioon nämä tekijät, jotka on täällä tuotu esille rakentavassa hengessä. Tämä on ollut rakentavan kriittinen keskustelu, jossa halutaan vielä vedota siihen, että nämä tekijät huomioitaisiin, kun viimeisiä päätöksiä tehdään. Tämä on ollut keskustelu, jossa on yhdytty yli hallitus- ja oppositiorajan.

19.14 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys, tämä käräjäoikeuksien vähentäminen, vaarantaa kyllä kansalaisten oikeusturvan. Omasta vaalipiiristäni, Lapista, esitys nipistää Kemin käräjäoikeuden ja jättää Lappiin vain yhden, Lapin käräjäoikeuden Rovaniemelle. Uudistuksen mukaan Kemiin jää vain sivukanslia. Lisäksi istuntopaikka lakkaa Tornioista ja Kemijärveltä sekä kanslia lakkaa Sodankylästä. Tämä on kova esitys Lapin kannalta.

Käräjäoikeuksien vähentäminen Lapissa johtaa siihen, että monilla kansalaisilla matka lähimpään käräjäoikeuteen voi muodostua kohtuuttoman pitkäksi. Nyt kustannuksia sälytetään asiakkaiden maksettavaksi, ja kynnyksensä turvautua oikeuslaitoksen tarjoamaan oikeusturvaan entisestään nousee. Kansalaisethan muutenkin jo pohtivat pitkälti sitä, pystyvätkö he lähtemään käräjiä käymään asiassa kuin asiassa, ja se, että välimatka edelleen on pitkä, kyllä nostaa sitä kynnystä.

Tällainen muutos lisää kansalaisten alueellista eriarvoisuutta ja heikentää oikeudenhoidon liittyvien palveluiden saatavuutta. Lainkäyttö käräjäoikeuksissa perustuu suurelta osin asianosaisten henkilökohtaiseen läsnäoloon. Oikeusturvan saatavuuden kannalta tuomioistuinten saavutettavuudella onkin suuri merkitys. On totta, että käräjillä ei tarvitse käydä myöteensä, mutta takaan, että jos käräjille on matkaa 451 kilometriä, kuten Utsjoelta on Rovaniemelle, niin tulee kyllä ikimuistoinen käräjämatka siitä yhdestäkin matkasta. Matkaa kertyy edestakaisin 1 000 kilometriä.

Olisi tarvittu tarkempaa tietoa päätösten taustalla olevista laskelmista. Ymmärrän hallituksen säästöpainetta, mutta mielestäni nyt ollaan kyllä jo menossa kipurajan yli siinä, paljonko käräjäoikeusverkkoa voidaan ylipäätään supistaa. Onko hallitus säästöä laskeksaan huomionut ne ylimääräiset kulut ja sen ylimääräisen vaivan, jota kansalaisille koituu oikeudenkäynteihin liittyvien matkojen pitkittymisestä? Tässä taannoin Rovaniemen hallinto-oikeus lakkautettiin ja yhdistettiin Ouluun. Nyt on jo osoittautunut, ettei säästöjä syntynyt ja että käsittelyajat päinvastoin pitenevät. Lisäksi on huomattava tällaisten ratkaisujen välilliset vaikutukset paikkakunnilla, joilla käräjäoikeuksia esitetään lakkautettaviksi. Kä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

räjäoikeuksien työpaikkojen lisäksi näiltä paikkakunnilta lähtevät ainakin suurelta osin myös muut juridisen alan työpaikat, kuten lakiasiantoimistot.

Täällä on paljon käyty keskustelua tästä, että nojataan tekniikkaan, esimerkiksi video-kuulemiseen, mutta sen toteutuminen on kyllä valitettavan epävarmaa. Meillä tuolla sivualueilla ja maaseudulla on vielä katvealueita paljon eivätkä nämä laitteet pelaa.

Tässä sattui tähän väliin tämä ministerin vaihdos, ja meillä valiokuntakuulemisissa tuli kyllä selkeästi esille, että ongelmia on tiettyjen paikkakuntien osalta, joihin lukeutuvat Varkaus, Iisalmi, Raasepori, Porvoo, Raahe ja Sodankylä. Valitettavaa oli, että ainakin sai sen vaikutelman, että ministeri Lindström olisi ollut näitten säilymiselle suopeampi kuin nykyinen ministeri Häkkänen.

Täällä edustaja Torvinen otti esille tämän seiniin rakastumisen debatissa, mutta täytyy kyllä sanoa, että edustaja Adlercreutz käytti täällä hyvän puheenvuoron siitä, miksi tämä päätös on absurdi. Lisäisin omalta osaltani tuohon listaan myös Varkauden. Olin 2000-luvun puolivälissä oikeusministeri Koskisen erityisavustaja, ja silloin kävimme matkalla Varkaudessa. Ministeri kävi vihkimässä Varkauden oikeuslaitoksen, ja nyt tähän ollaan panemassa sitten säppi ovelle samaan aikaan, kun tiloja ei siis Kuopiossa ole. Olen nähnyt yhden tuomarin sähköpostin, jossa hän kysyy vapaita tiloja ja salia Kuopiosta, ja sitä ei ole hänelle lähiaikoina osoittaa. — Kiitos.

19.19 Anders Adlercreutz r: Ärade talman, arvoisa puhemies! "Tuomariliitto pitää selvänä, että ehdotus vaarantaa kansalaisten oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden ilman, että sillä olisi merkitystä valtiontalouden kannalta." Tämä on suora sitaatti ja aika selvää tekstiä — tekstiä, josta olisi syytä ottaa koppi.

Muutama vuosi siitä, kun edellinen uudistus tehtiin, ollaan nyt taas tekemässä ja vielä äärimmäisen kyseenalaisin, puhtaasti fiskaalisin perustein oikeusjärjestelmäämme leikkauksia. Vetoaminen siihen, että digitaalisuus jotenkin pelastaisi tilanteen, ei tässä asiassa käy. Tämä uudistus uhkaa selvästi kansalaisten yhdenvertaisia oikeuksia saada oikeutta. Jo nyt henkilö, joka haluaa käsittelyn muulla kuin suomen kielellä, on heikommassa asemassa lain edessä. Tämä uudistus pahentaa asiantuntijoiden mukaan tätä tilannetta.

Nämä ovat huolia, jotka voi ohittaa olankohautuksella, tai sitten ne voi ottaa vakavasti. Jo nyt on vaikeuksia löytää riittävästi ruotsin kielen taitoista henkilökuntaa tuomioistuimiin. Alustavat tiedustelut viittaavat siihen, että kun nyt lakkautetaan toimipisteitä sekä läntisellä että itäisellä Uudellamaalla, niin nämä henkilöt eivät tule muuttamaan työn perässä Espooseen tai Vantaalle.

Ärade talman! Man frågar sig varför denna reform görs. Vi har inte ännu hunnit utvärdera den tidigare reformen och de finansiella kalkylerna är minst sagt kläna. Samtidigt säger de sakkunniga entydigt att vi genom det här förvärrar den regionala ojämlikheten liksom de språkliga rättigheterna. Det har betydelse att vi i ett land som Finland kan säga att alla är lika inför lagen. Då räcker det inte att man bara konstaterar, att man säger, att man ska fästa uppmärksamhet vid det, för strukturerna har också betydelse. Man ska inte med vett och vilja försämma situationen när man har andra möjligheter, när det finns ett annat val.

Arvoisa puhemies! Muutamia muita erikoisuuksia tästä ehdotuksesta:

Pietarsaareissa on uudet, kalliilla remontoituid tilat, joiden vuokrasopimus on voimassa vuoteen 2025. Tämä piste suljetaan siitä huolimatta. Onko tämä mitenkään perusteltavissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

taloudellisin argumentein? Samaan aikaan vanhoissa tiloissa toimiva pienempi yksikkö Kauhavalla saa jatkaa. Raaseporissa on tilaa, mutta Espoon raastuvanoikeutta joudutaan Raaseporin lakkauttamisen myötä laajentamaan. Ja sitten on tämä Varkauden ja Kuopion tapaus, joka monesti on ollut tässä tämän illan aikana esillä.

Tämän uudistuksen jälkeen ruotsinkielisiä tuomioistuinharjoittelupaikkoja on ainoastaan kaksi kappaletta, ja ne ovat Ahvenanmaalla. 138 paikasta kaksi on ruotsinkielisiä, ja nekin siis Ahvenanmaalla. Oletteko tosissanne sitä mieltä, että tässä turvataan kaikkien tasavertaiset oikeudet lain edessä, että tässä luodaan kestäviä, tasavertaisia rakenteita?

Lapissa on pitkät etäisyydet jo nyt, eikä maantietoa voi muuttaa, mutta tuomioistuinten paikkoja me voimme muuttaa, me voimme ne määritellä. Esimerkiksi ulosottoasioissa Ivalossa asuvan henkilön pitää vastedes matkustaa Ouluun asti, 510 kilometriä.

Tasavertainen asema oikeuslaitoksen edessä on perustavaa laatua oleva oikeus. Se on oikeusvaltion perusta, sitä ei kannata muutaman hypoteettisen miljoonan takia uhrata. Jos säästöt ovat kyseenalaiset, jos suomalaisten oikeusturva on uhattuna, jos tasavertainen kohtelu tuomioistuimen edessä jo nyt on heikkoa, jos ilmenee selkeästi, että tämä kasvat-
taa sekä alueellista että kielellistä epätasa-arvoa, niin eikö tämä esitys, arvoisa puhemies, olisi silloin syytä kuopata?

19.24 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys uudeksi tuomioistuinlaiksi on monelta osin harkitsematon esitys. Vihreät eivät tätä kannata, vaan olemme mukana hylkäystä esittävässä vastalauseessa.

Hallitus hakee esityksellä noin 7 miljoonan euron säästöjä, ja tarkoituksena on lakkauttaa 7 käräjäoikeutta ja sulkea 21 käräjäoikeuden istuntopaikkaa. Tämä keskittäminen tulee lisäämään painetta jäljelle jäävissä käräjäoikeuksissa ja edellyttää lisärakentamista ja henkilöstön siirtämistä. Näin ollen laskelmat saatavien säästöjen takana ovat joutuneet kritiikin kohteeksi. Lisäksi uudistuksen myötä kansalaisten oikeusturva ja käytännön edellytykset asioiden hoitamiseen heikkenevät. Kielellisten oikeuksien toteutuminen heikkenee merkittävästi. Voidaankin kysyä, mitä vaikutuksia esityksellä on käsittelyaikojen pituuteen ja tuomioistuinten ruuhkautumiseen.

Käräjäoikeuksien viimeisin rakenneuudistus toteutettiin vuonna 2010, jolloin niiden määrä väheni nykyiseen 27 käräjäoikeuteen. Hallitus ei ole tehnyt erikseen selvitystä vuoden 2010 reformin vaikutuksista oikeusturvan saatavuuteen ja tuomioistuinlaitosten toimintaan. On suuri puute, että uuteen uudistukseen mennään, ennen kuin on arvioitu edellisten muutosten vaikutukset.

Hallituksen esityksen seurauksena käräjäoikeus tai kanslia lakkaisi 12 paikkakunnalta. Nykyisistä istuntopaikoista lakkautettaisiin 14. Tällä on vaikutusta alueiden työllisyyteen ja oikeuspalvelujen saatavuuteen, esimerkiksi laki- ja asianajotoimistojen sijoittumiseen. Käräjäoikeusverkoston supistamisella on ilmiselviä vaikutuksia alueelliseen tasa-arvoon. Keskittämisen myötä etäisyydet palveluihin kasvavat. Vaarana on, että oikeuspalvelujen saatavuus heikkenee ja näin ollen kansalaisten oikeusturva vaarantuu. Kansalaisten kannalta käräjäoikeusverkoston supistaminen on palveluita heikentävä, sillä välimatkat kasvavat. Työryhmävaiheessa lausuntonsa esitykseen antaneen Tuomariliiton mukaan ehdotettu jättiyskiköiden käräjäoikeusverkosto ei ole maantieteellisesti tasapuolinen eikä yhdenvertaisuus toteudu.

On totta, etteivät ihmiset tarvitse oikeuspalveluja kovin usein elämässään, mutta silloin, kun he niitä tarvitsevat, on kysymys heidän kannaltaan merkityksellisistä kysymyksistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Silloin oikeuspalvelujen laatu on äärimmäisen tärkeää ja kielelliset oikeudet olennaisia. Käräjäoikeuksissa, joissa ruotsi on selkeä vähemmistökieli, on tunnetusti ollut haasteita kielellisten oikeuksien toteutumisessa. Jo nyt asian käsittely pitkittyy helposti kuukausia, jos asianosainen haluaa käsittelyn ruotsiksi. Hallituksen esityksen käsittelyssä on väitetty, että kielitaitoisten henkilöiden rekrytointi isompiin toimipisteisiin on helpompaa. Tästä ei kuitenkaan ole mitään käytännön näyttöä, sillä esimerkiksi Espoossa on nykyiselläänkin ongelmia löytää ruotsinkielistä henkilökuntaa. Ruotsinkielisten palvelujen tilanne heikkenee erityisesti Uudellamaalla. Nyt Raaseporin kanslialla on selkeä tehtävä ruotsinkielisten asioiden hoitamisessa, mutta sitä esitetään suljettavaksi. Pääkaupunkiseudun käräjäoikeudet ovat jo nyt kapasiteettinsa ylärajoilla. Miten esimerkiksi Raaseporin ja Lohjan asiat mahdutaan käsittelemään Espoossa? Itä-Uudellamaalla ruotsin kielen asema romahtaa, mikäli kanslia lakkautetaan Porvoossa. Tuomioistuinharjoittelu tulee uudistuksen myötä muuttumaan niin, että harjoittelun voi suorittaa ruotsin kielellä jatkossa vain Ahvenanmaalla. Myös saamenkielisten oikeusturva tulee toimipaikkojen sulkemisen myötä heikkeneeseen. Sodankylän kanslian lakkauttaminen tulee vääjäämättä johtamaan siihen, että Lapin käräjäoikeuden edellytykset palkata saamenkielistä henkilökuntaa heikkenevät merkittävästi. Käräjäoikeusuudistus tulisi johtamaan myös siihen, että saamenkieliset joutuvat yrityssaneeraus- ja ulosottoasioissa vastaisuudessa menemään Oulun käräjäoikeuteen. Etäisyys Ivalosta Ouluun on 510 kilometriä. Tätä ei voida millään tavalla pitää kohtuullisena.

Käräjäoikeuksien karsimisen kohdalla kyse ei ole vain tuomioistuimista vaan myös paikkakuntien muista oikeudellisista palveluista. Yksityiset asianajotoimistot ja valtion oikeusaputoimistot ovat keskittyneet nykyisin pääosin paikkakunnille, joilla on käräjäoikeus. Arvoisa puhemies, on monia syitä, miksi tätä hallituksen esittämää käräjäoikeusuudistusta ei pidä toteuttaa nyt.

19.30 Anna-Maja Henriksson r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Det är ett sorgligt kapitel att tingsrättsreformen presenteras i den form som den här regeringen nu gör det. Det är ett sorgligt kapitel därför att man går åt tingsrätter på många orter i vårt land, och alldeles särskilt runt om i det som vi brukar kalla Svenskfinland. Det är ett sorgligt kapitel därför att den här regeringen visar att man på riktigt inte bryr sig om hur man kan trygga de språkliga rättigheterna i verkligheten, i praktiken. Det skulle finnas lösningar, men man väljer att inte se dem.

Arvoisa puhemies! Edellisen hallituksen aikana tehtiin oikeudenhoidon uudistamisohjelma. Se oli tärkeä ohjelma, joka ulottuu myös tälle kaudelle. Monet niistä toimenpiteistä, joita ehdotettiin ja jotka tuotiin esille tässä ohjelmassa, on jo toteutettu, toteutettiin jo edellisen hallituksen aikana elikkä Kataisen—Stubbin hallituksen aikana, osa jäi tälle hallitukselle, ja pieni, pieni osa oli sellaisia ehdotuksia, joita minä en silloisena oikeusministerinä kannattanut. Tärkein niistä oli tämä käräjäoikeusuudistus. Silloin oli virkamiestyöryhmä, joka oli tuonut esille, että käräjäoikeusverkostoa voidaan supistaa niin, että tulevaisuudessa olisi 12 tai 15 käräjäoikeutta. Muistan, kun sanoin virkamiesryhmälle ja virkamiehille, että en näe, että tässä ja nyt meidän on syytä tehdä tällainen uudistus, vaan tässä ja nyt pitäisi arvioida, miten se edellinen uudistus on toteutunut, miten se on onnistunut ja minkälaisia tarpeita tulevaisuudessa tulee olemaan. Sen takia se jäi silloin siihen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Ja pitää muistaa, että vuonna 2010 me teimme ison uudistuksen. Silloin nykyistä käräjäoikeusverkostoa supistettiin niin, että 51 käräjäoikeudesta luovuttiin ja perustettiin 27 käräjäoikeutta. Suomen kaltaiselle maalle se on ihan ok määrä, kun verrataan esimerkiksi muihin Pohjoismaihin. Suomen kaltaiselle maalle ovat myös tämän päivän oikeudenhoidon kulut kohtuulliset. Suomen kaltaisessa maassa pitää pitää huolta siitä, että demokratian peruspilareita, joihin kuuluvat toimiva oikeudenhoidon ja luotettava tuomioistuinlaitos, pidetään yllä ja että kansalaisten luottamus niihin pysyy korkealla. Näen, että nyt ollaan tekemässä sellaista uudistusta, joka ei välttämättä vie meitä eteenpäin, kun puhutaan oikeusturvan kehittämisestä, vaan joittenkin kansalaisten osalta mennään taaksepäin. [Peter Östman: Todella!] Kuitenkin on niin, että meidän hyvässä demokratiassamme aina pitäisi huolehtia siitä, että ne uudistukset, jotka tehdään, ovat oikeudenmukaisia ja että ne myös kohtelevat kansalaisia oikeudenmukaisella tavalla. Tämä uudistus ei toteuta näitä ehtoja.

Hallituksen käräjäoikeusuudistus — tai pikemminkin käräjäoikeussäästö, se on taas yksi hallituksen keskittämisuudistuksista — johtaa siis 7 käräjäoikeuden lakkauttamiseen ja 21 käräjäoikeuden istuntopaikan sulkemiseen nykyisestä 57 paikasta. Tämä keskittäminen tulee, niin kuin tässä keskustelussa on hyvin tuotu esille, lisäämään työmäärää jäljelle jäävissä käräjäoikeuksissa, ja samalla se tarkoittaa, että näissä käräjäoikeuksissa tarvitaan lisärakentamista ja henkilöstön siirtämistä. Etäisyydet kasvavat, minkä myötä oikeuspalvelujen saatavuus heikkenee ja kansalaisten asiointimahdollisuudet vaikeutuvat. Tämä voi johtaa siihen, että kansalaisten oikeusturva voi heiketä. Asiointimatkojen piteneminen tulee lisäämään myös asianosaisille ja heidän avustajilleen aiheuttavia matkakustannuksia, joista osa maksetaan valtion varoista. Samalla vaarana on myös se, niin kuin tässä on myös tuotu esille, että muutkin lakimiespalvelut vähenevät muilla kuin tuomioistuinpaikkakunnilla. Tämä on erittäin varteenotettava vaara, ja tästä olen myös erityisen huolestunut, koska kaikki suomalaiset tarvitsevat jossain vaiheessa elämäänsä jonkunlaista juridista apua, ja silloin oikeusaputoimiston tai lakimies- tai asianajotoimiston läsnäolo kohtuullisella etäisyydellä on tarpeellista. Yksityiset asianajotoimistot ja valtion oikeusaputoimistot ovat keskittyneet nykyisin pääosin paikkakunnille, joilla on käräjäoikeus. Tämä on se tilanne.

Tämä esitys vaikuttaa myös alueelliseen tasa-arvoon. Työryhmävaiheessa lausuntonsa esitykseen antaneen Tuomariliiton mukaan ehdotettu jättiyksiköiden käräjäoikeusverkosto ei ole maantieteellisesti tasapuolinen eikä yhdenvertaisuus toteudu siinä. Ja haluaisin tässä kysyä keskustan kansanedustajilta, onko tämä nyt todellakin keskustan linja, että palveluita keskitetään ja maaseudun ja, sanotaan, seutukuntien ihmiset kärsivät. Tässä nähdään sama systematiikka kuin tällä hetkellä sote-uudistuksessa, jossa aluesairaaloita ajetaan alas myös seutukunnissa. Seutukaupungit ovat häviäjiä myös tässä uudistuksessa, ja minulle on täysin käsittämätöntä, miten keskusta voi ajaa tällaista uudistusta.

Värderade talman! Regeringens förslag har alltså en klart negativ effekt på de språkliga rättigheterna. Bland annat läggs tingsrätterna i Borgå och Raseborg ned, och av de nuvarande sammanträdesplatserna stängs bland annat Kimitoöns, Kristinestads, Jakobstads och Kyrkslättss sessionsplatser. Det är fullkomligt obegripligt att tingsrätten och dess kansli, eller dess sessionsplats i Jakobstad, som invigdes 2011 — år 2011 togs den i bruk — nu ska stängas. Så här kan vi faktiskt inte hantera statens och skattebetalarnas pengar, det är absurt. Jag hoppas att regeringen och justitieministeriet till den här delen ännu skulle tänka om. Någon sorts rim och reson borde det finnas i det man gör.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Sedan kan man fråga sig om det bara är en slump att många av de här sammanträdesplatserna råkar vara på tvåspråkiga orter. Jag hade hoppats att man skulle ha kunnat ställa frågan till ministern. Han är tyvärr inte närvarande, så vi får fortsätta fråga när tillfälle ges.

Vi vet från tidigare att det i många tingsrätter där svenskan är det mindre språket redan i dag är svårt att tillgodose de språkliga rättigheterna. Vem tror att det blir bättre med den här reformen? Finns det någon i den här salen som tror att det blir bättre? Jag tror inte att det finns någon som tror så. Och om man vet att det inte blir bättre så varför vill man inte göra något för att det ska bli bättre? Det är fullkomligt obegripligt.

Värderade talman! Det handlar om Raseborg, det handlar om Borgå, det handlar om en övertro på att stora enheter kan fixa också det här med språkliga rättigheter. Vi har hört hur man redan har sagt här, tidigare i debatten, att det här till exempel inte har löst sig i bland annat Esbo, som i dag är en av våra största tingsrätter. Det skulle ha funnits lösningsmodeller, man skulle ha kunnat välja en annan väg. Skulle viljan ha funnits i regeringen skulle man ha valt den, men nu finns inte den viljan där, och det är beklagligt.

Regeringens nedskärningar kommer att ha drastiska påföljder för domstolspraktiken. Det är faktiskt så att det är viktigt för blivande domare att få praktisera i en domstol. Och det är lika viktigt för en svenskspråkig ung blivande domare som för en finskspråkig.

Arvoisa puhemies! Lopetan siihen, että mielestäni on aivan käsittämätöntä, että samalla kun tämä uudistus tehdään, vaikeutetaan ruotsinkielisten nuorten juristien mahdollisuutta ylittäänsä päätyä tuomareiksi tässä hyvässä maassa. Se vaikeutuu sen takia, että joka ikinen ruotsinkielinen ei hallitse suomen kieltä täydellisesti. Jos joku elää siinä uskossa, että suomen kieli tulee meille ruotsinkielisille niin kuin ilmasta, niin näin ei ole. Se tarkoittaa myös sitä, että tämä uudistus laittaa meidän nuoret eriarvoiseen asemaan. Ruotsinkielisiltä nuorilta juristeilta tullaan vaatimaan suomen kielen ja ruotsin kielen täydellinen taito, ja se johtaa siihen, että sellainen ruotsinkielinen juristi, joka ei vielä ole niin kehittynyt kielellisesti, että hän pärjää siinä suomen kielen kokeessa täydellisesti ja osaa sen suorittaa, ehkä valitsee sitten sen yksityisen polun ja jatkaa asianajopolulla. [Puhemies koputtaa] Ja tämä johtaa, arvoisa puhemies, siihen, että tulevaisuudessa meidän voi olla entistäkin vaikeampaa saada henkilökuntaa ja tuomareita, jotka pärjäävät ja osaavat [Puhemies koputtaa] tehdä tuomarina sitä työtä — myös kielellisesti — mitä pitää tehdä. Ja se tarkoittaa sitä, että on entistä vähemmän porukkaa, joka ymmärtää, mitä asianosaiset sanovat, jos asianosaisten äidinkieli on ruotsi, [Puhemies koputtaa] ja näin ei saisi olla. — Kiitos.

19.40 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen käräjäoikeusuudistus lakauttaa seitsemän käräjäoikeutta ja sulkee 21 istuntopaikkaa nykyisistä 57 paikasta. Jos tämä ei ole keskittämistä niin ei sitten mikään. Valiokunnan oppositiojäsenet perussuomalaisia lukuun ottamatta jättivät asiasta yhteisen vastalauseen, jossa esitetään esityksen hylkäämistä. Siinä vastalauseessa on käyty hyvin seikkaperäisesti läpi ne asiat, minkä tähden tähän hylkäämiseen on päädytty. Muutamia niistä tässä omassa puheenvuorossani nostan esille.

Ensinnäkin, arvoisa puhemies, tätä on markkinoitu säästölailla. Tällä keskittämisellä hallitus hakee noin 5—7 miljoonan euron säästöjä, mutta niin kuin täällä useissa puheenvuoroissa on tuotu esille, näistä säästöistä ei ole kuitenkaan esitetty riittäviä selvityksiä tai kattavia laskelmia. Erityisesti merkillepantavaa on ollut se, että täällä monet pohjoissavolaiset kansanedustajat ja myöskin koko Savo-Karjalan alueelta olevat kansanedustajat ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

tuoneet esille sen, että erityisesti juuri Varkauden ja Iisalmen käräjäoikeuksien kanslioitten lakkauttamisesta ei ole ollut laskelmia. Voi olla, että syy on se, että kun pitäisi esittää sellaiset laskelmat, jotka näyttäisivät, että kulut kasvavat, niin niitä olisikin vähän hankala siten säästölain yhteydessä lyödä pöytään. Päinvastoin, monilla muillakin lakkautettavilla paikkakunnilla, kun etäisyydet kasvavat ja esimerkiksi poliisien saattokuljetuksiin käytettävä aika ja resurssit hupenevat, asiakkaitten ja todistajien matkakulut kasvavat ja henkilöstön työmatkat pitenevät, on vaikea nähdä niitä säästöjä, mitä hallitus tällä on hakemassa.

Niin kuin totesin, kyllä tuo Pohjois-Savon tilanne on oikeastaan yhdellä sanalla kuvattuna absurdi. Iisalmen ja Varkauden lakkautettavat kansliat ovat molemmat hyväkuntoisia, kohtuullisen uusia taloja, ja me joudumme Kuopiossa menemään liian pieniin ja vieläpä sisäilmaltaan kehnokuntoisiin. On jopa huhuttu, että talossa saattaa olla homeongelmia. Kuopiossa ei ole tällä hetkellä edes riittävästi saleja, istunto- ja valmistelusaleja, ja tämä keskittäminen tulee tarkoittamaan sitä, että Kuopiossa joudutaan lisärakentamiseen. On tietysti ihan mahdollista, että koko talo joudutaan hylkäämään, jos se osoittautuu täysin käyttökelvottomaksi. Iisalmen asiakaskunnasta, niin kuin täällä on tuotu esille, huomattava osa on Sukevan vankilasta, ja kuljetusmatkat, käytettävä aika, poliisin saattoresurssit, kaikki tuplautuvat, kun siirrytään Kuopioon.

Täällä edustaja Eestilä muistaakseni debattipuheenvuorossaan toi esille sen, että Ylä-Savon alueelta noita poliisipartioita on vähennetty siihen malliin, että kesäaikaan voi olla tilanteita viikonloppuisin, että siellä on yksi ainut partio koko tuolla alueella, ja sitten jos ajatellaan sitä tilannetta, että esimerkiksi vaikka päiväaikaan, vaikka siellä olisi kaksikin partiota, toinen joutuu tämmöiseen pitkälliseen saattokuljetukseen, niin silloin kyllä voi sanoa, että turvallisuustilanne tuolla alueella ihan selkeästi heikentyy.

Uudistuksen ajoitus on myöskin huono, sillä nämä arvioidut säästöt painottuvat, niin kuin täällä todettiin jo debattivaiheessa, tähän tuomioistuinten digitalisointia koskevaan Aipa-uudistushankkeeseen, ja sitä on kuitenkin päätetty sitten siirtää sinne vuoteen 2021. Niin kuin täällä on tuonut moni kollega esille, esimerkiksi Johanna Ojala-Niemelä, olisi varmaan järkevää ollut ensin odottaa ja käsitellä mahdollinen tuomioistuinviraston perustamista koskeva esitys ja vasta sen jälkeen ottaa käsittelyyn tämä tuomioistuinverkoston muutoksia koskeva uudistus, koska kyllähän tällainen käräjäoikeusuudistuksen suunnittelu ja kaikkien näitten toteuttamisvaihtoehtojen arviointi jos mikä kuuluisi nimenomaan tähän tuomioistuinviraston ydintehtävään, mikäli tämmöinen virasto sitten päätettäisiin perustaa.

Suuri huoli kohdistuu kuitenkin sitten siihen, miten me pystymme varmistamaan oikeusturvan saatavuuden jatkossa eri puolilla Suomea erilaisilla alueilla. Täällä hyvin on tuotu esille myös nämä kielelliset oikeudet. Kyllä tällä käräjäoikeusverkoston supistamisella varmasti on vaikutuksia alueelliseen tasa-arvoon ja myöskin niihin kielellisiin oikeuksiin. Niihin on tulossa merkittäviä heikennyksiä. Keskittämisen myötä nämä etäisyydet oikeudellisiin palveluihin kasvavat, ja jos ajatellaan yleensä tuommoisia maakuntien kooltaan niin sanottuja kakkos-, kolmoskaupunkeja, niin kuin juuri vaikka Varkaus ja Iisalmi, niin kyllähän näitten paikkakuntien oikeuspalvelut näivettyvät sitä mukaa, kun sieltä häviävät nämä kansliat. Kaiken kaikkiaan kaikki muutkin oikeuspalvelut, asianajo- ja oikeusaputoimistot, silloin todennäköisesti tulevat häviämään näiltä paikkakunnilta. Silloin voi sanoa, että oikeuspalvelujen saatavuus kansalaisille heikkenee. Kaiken kaikkiaan uskallan jopa väittää, että kansalaisten oikeusturva vaarantuu tämmöisissä tilanteissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Erityisesti tuntuvat todella kohtuuttomilta nuo pohjoisen kilometrimäärät ja olosuhteet, jotka täällä on tuotu esille. Joskus tuntuu, että kun näitä asioita kaavaillaan tuolta Helsingin ministeriön ikkunoista ympärille katsellessa, niin ei ymmärretä sitä, kuinka laaja Suomi on maantieteellisesti ja kuinka monta sataa kilometriä vielä Oulun yläpuolella on.

Siinä mielessä toivonkin, että täällä salissa nyt jokainen kansanedustaja käyttäisi oikeasti sitä omaa harkintavaltaa, kun päättää sitten, miten tähän hallituksen esitykseen ja tähän mietintöön suhtautuu. Todella kyllä toivon, että hallituspuolueet vielä tekisivät kaikkensa ja miettivätkin, onko tässä löydettävissä ratkaisuja. Jollakin tavalla itse toivoisin, että kun täällä on ihan selkeästi nähtävissä syitä, minkä tähden koko tätä uudistusta olisi ollut järkevää lykätä, niin tätä Aipaa kuin myöskin tätä tuomioistuinviraston perustamista, niin tätä voitaisiin vielä harkita, että tässä vaiheessa ei tehtäisi huonoja päätöksiä vaan annettaisiin vielä lisää aikaa toteuttaa sitten parempia päätöksiä tulevaisuudessa. — Kiitos.

19.48 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Kun tässä keskustelua on kuunnellut, niin täällä on moni kollega käyttänyt erittäin hyviä ja painokkaita puheenvuoroja, ja itsenikin tähän nyt on paikallaan muutama huomio vielä sanoa.

Lähtökohtaisesti suhtaudun kyllä yleensä aika positiivisesti siihen, että pyrimme tässä maassa uudistamaan meidän julkisia palvelurakenteita, hakemaan erilaisia toimenpidemalleja, joilla pystytään parantamaan niin palveluiden laatua kuin totta kai sitten näillä rakenteellisilla ratkaisuilla hakemaan myös säästöjä. Mutta tähän olennaisesti liittyy aina se, että pitää pystyä yksilöimään toisaalta niin ne väitetyt hyödyt kuin myös ne väitetyt ja tavoitellut säästöt. Ja oikeastaan tästä lähtökohdasta tätä käräjäoikeusverkostouudistusta on hyvin vaikea sulattaa. Nyt tätä perustellaan säästölakina, 5:n ja 7:n miljoonan euron välissä suurin piirtein se vuotuinen säästö, ja kuitenkin kun sitten kuuntelee asiantuntijoiden puheenvuoroja ja tutustuu tähän lakivaliokunnan hyvin laadukkaaseen mietintöön, niin kyllä suuri kysymys syntyy siitä, kuinka realistisia nämä säästöt ovat.

Sitten täällä on sanottu paljon, että tällä uudistuksella myös parannetaan palveluiden laatua, otetaan uusia toimintatapoja käyttöön ja sillä tavalla helpotetaan sitä ihmisten arkea — täällä on viitattu paljon tähän digitalisaatioon — mutta kyllä nämäkin lupaukset aika lailla ilmassa ovat. Yleensä kun mietitään palveluiden laatua, niin siihen varmasti liittyy se, että esimerkiksi nämä paljon puhutut kielelliset oikeudet toteutuvat. Ja tässä on aika lailla moni kollega käynyt hyvin läpi, että vaarana kyllä on, että ne eivät tässä tilanteessa parane. No, sitten tämä digitalisaation puoli: on varmaan niin, että tulevaisuudessa, toivon mukaan, meillä on sellaiset järjestelmät, joilla me mahdollistamme yhä enenevässä määrin esimerkiksi etäosallistumista oikeuden istuntoihin, mutta keskeinen kysymys kuuluu, toimivatko ne kunnolla tälläkään hetkellä.

Pahimmassa tapauksessahan tämä verkoston supistaminen johtaa siihen, että yhä enenevässä määrin kasvaa se aika, jonka ihmiset joutuvat näihin istuntopäiviin käyttämään. Se näkyy niin täällä asiakkaiden puolella, tavallisten ihmisten puolella, kuin myös sitten viranomaisten puolella. Kun poliisit joutuvat näitä kускаuskeikkoja tekemään, niin se aika on totta kai pois jostakin muualta. Sitten kun näiden säästöjen osalta vielä ajatellaan tätä investointitarvetta näihin jäljelle jääviin tiloihin, joka täälläkin on paljon noussut esille, niin siinäkin kysymys herää, käykö tässä niin, että säästöjen sijaan me aiheutamme tällä uudistuksella lisää kustannuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Kaiken kaikkiaan nämä asiat olisi pitänyt tässä työssä käydä tarkemmin läpi ja pohtia paljon perusteellisemmin, jolloin voitaisiin katsoa, vastaako tämä uudistus todella niihin hyviin tavoitteisiin, joita tällä on nyt. Tämän osalta on kyllä vahva epäily.

Sitten on hyvä muistaa myös se tosiasia, että ei ole todellakaan merkitys pelkästään sillä itse käräjäoikeudella, vaan sen merkitys niille istuntopaikkakunnille on paljon laajempi. Se liittyy niin oikeudellisiin palveluihin kuin myös moniin muihin ihmisten arkeen liittyviin asioihin. On varmasti niin, että kehitys menee siihen suuntaan, johon se on aikaisemminkin mennyt: kun jollakin paikkakunnalla käräjäoikeuksia on lakkautettu, niin se on myös näkynyt näissä oikeudellisten palveluiden saatavuudessa. Nekin tulevat sitten keskittymään, mikä olisi kyllä rehellistä täällä ihan suoraan myöntää, ja sitähan tässä mietinnössä kyllä käydään hyvin ansiokkaasti läpi.

Myöskin näiden julkisten palveluiden rakenneuudistuksen osalta toivoisi, että käytäisiin hyvin huolella läpi, mihin ne edelliset muutokset ovat johtaneet. Tämän osalta olisi todella ollut toivottavaa, että tämä vuoden 2010 reformi olisi analysoitu kunnolla ja katsottu, johtiko se niihin tavoitteisiin, joita silloin sille asetettiin. Siitä olisi varmaan saatu pohjaa tähänkin uudistukseen.

Ehkä viimeisimpänä asiana täytyy nostaa esille se, minkä täällä muun muassa edustaja Ojala-Niemelä on monesti nostanut esille, että kun tällä oikeudellisella kentällä on myös näitä muutoksia paljon nyt tulossa ja niitä on ollut selvityksessä, niin olisi kyllä varmaan ollut ihan paikallaan odottaa ensin nämä selvitykset ennen kuin lähdetään tätä käräjäoikeusverkostoa tarkastelemaan.

Näiltä osin voi kyllä helposti tukea tätä opposition yhteistä vastalauseita tämän asian hylkäämisen puolesta.

19.53 Kari Tolvanen kok: Arvoisa herra puhemies! Heti aluksi haluan kiittää lakivaliokunnan paikalla olevia ja toki muitakin jäseniä erittäin perusteellisesta ja hyvästä työstä jälleen kerran. Teimme ison työn, ja valitettavasti tällä kerralla poikkeuksellisesti emme päässeet yhteiseen lopputulokseen. Tässähan tosiaan kuultiin kymmeniä asiantuntijoita, ja näistä säästöistä, joiden toteutumista tässä nyt täällä on epäilty: nehan muun muassa oikeusministeriön virkamiehet virkavastuulla ovat meille ilmoittaneet, ja sen takiahan meillä täällä, lakivaliokunnalla, on tällainen lausumaehdotuskin. Luen sen vähän myöhemmin, ja katsotaan sitten, toteutuvatko ne loppupeleissä.

Kuten jo tässä äsken sanoin, tähän on kipeä asia monelle paikkakunnalle, monelle alueelle. No, itse tulen tuolta Uudeltamaalta, ja itse asiassa Uudellamaallahan tehdään suurimmat muutokset ja mullistukset tässä käräjäoikeusverkossa ja yleensä tässä tuomioistuinelämuutuksessa, mutta siitä huolimatta lakivaliokunnan puheenjohtajana olen tätä ajamassa eteenpäin ja uskon, kun katson tulevaisuuteen, että tällä toimintaa parannetaan ja säästöjä saadaan aikaiseksi, niin kuin meille on esitetty, vaikka kieltämättä voi olla, että nyt tulee lisäkustannuksia erilaisissa rakennushankkeissa, ja niitä ei ole pystytty tässä todella laskemaan. Esimerkiksi Kuopion oikeus- ja poliisitalo on siinä kunnossa, että siellä eivät ihmiset pysty työskentelemään, joten sehän on kuitenkin korjattava. Sitten näiden laajennuskustannuksien osuus — tänään vielä koetin selvittää, pystyykö niitä mahdollisia laajennuskustannuksia laskemaan, ja siihen ei ole mitään valmista laskelmaa olemassa, niin että tämä on tältä osin ollut hieman haastavaa.

Muutaman asian tästä nostan esiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

Tuossa jo puhuin aikaisemmin tästä niin sanotusta digitalisaatiosta, ja sehän on paljon muuta kuin tämä Aipa, joka nyt jälleen kerran on venynyt. Yksi iso osa-aluehan siinä ovat nämä turvajärjestelyt näissä saleissa — kulunvalvonnat ja muut turvalliset tilat — ja nyt tosiaan on, että nämä nykyiset salit ja tämä salimäärä ovat sellaiset, että voi sanoa, että ainakin minua henkilökohtaisesti jopa hävettää ja joskus pelottaakin se, missä olosuhteissa meidän tuomioistuinlaitoksemme työskentelee vaikeissa jutuissa, joskus vaarallisten asiakkaiden kanssa. Eli se on nyt mahdollista saada kuntoon, kun näiden istuntosalien määrää vähennetään, kun ei voida, ei ole varaa eikä ole mieltä kaikkia nykyisiä saleja varustaa näillä asianmukaisilla turvajärjestelyillä eikä myöskään tällä muulla tekniikalla, joka mahdollistaa esimerkiksi etäkuulemisen tai kuulemisen muuten ja tallentamisen siellä käräjäoikeudessa, kun se on sitä tulevaisuutta. Ja sen takia on ensin päätettävä näiden toimipaikkojen lukumäärä ja sen jälkeen aloitettava se varustelutyö tämän digitalisaation suhteen.

Tässähän on toki muitakin ideoita ja ajatuksia. On itse asiassa ollut jo pitkään kirjallinen menettely käytössä, eli on tarkoitus, että ihmisiä ei enää, vaikka he ovat rikosasiassa syytteessä, vaadita sinne oikeuteen. Nyt meillä on lakivaliokunnassa niin sanottu sakkolaki, jossa tällainen perusmuotoinen rattijuopumus käsiteltäisiin suoraan poliisin antamalla sakolla kentällä ja näitäkään ihmisiä ei enää oikeuteen pyydetäisi. Sen lisäksi on todella pyrkimys, että todistajia entistä enemmän kuultaisiin etäyhteyden päässä, ettei sitä 500:aa kilometriä tarvitsisi paikalle tulla. Samoin vankeja vankilasta kuultaisiin etäyhteyden avulla. Tämä on sitä tulevaisuutta, ja tällöin saadaan niitä säästöjä. Sanotaan kertasäästönä, kun investointipaineet vähenevät, tulee oikeusministeriön laskelman mukaan 2 miljoonaa euroa, ja sitten vuosittaiset säästöt ovat myös 2 miljoonaa euroa, eli siitä saadaan säästöjä tulevaisuudessa.

Arvoisa herra puhemies! Toki lakivaliokuntakin on tässä tarkkana ollut, ja sen takia luen tämän meidän lausumaehdotuksemme, joka on laitettu tänne: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen ja siihen liittyvän mahdollisen summaaristen riita-asioiden käsittelyä koskevan uudistuksen vaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota oikeusturvan alueelliseen saatavuuteen, kielellisten oikeuksien toteutumiseen, taloudellisiin vaikutuksiin ja oikeudellisten palvelujen tarjontaan sekä antaa lakivaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2022 loppuun mennessä." Eli tällainen velvoittava lausuma, tai sanotaan, että me ainakin esitämme tällaisista — katsotaan, mitä tämä sali sitten ensi viikolla päättää tästä asiasta. Tässähän tämä talouspuolikin sitten tulee selvitettyä, se, kuinka sen kanssa käy.

Arvoisa herra puhemies! Vielä ihan muutama sana tästä erikoistumisesta. Koska toki meidän oma lainsäädäntömme on muuttunut entistä monimutkaisemmaksi aivan näiden käräjätuomariensa mukaan ja myös tuo EU-lainsäädäntö tuo kaikennäköistä uutta ja vaikeaa meille tänne Suomeen, niin kyllä ainakin minun hyvin tuntemani tuomarit ovat sitä mieltä, että he eivät enää pysty kaikkea hallitsemaan. Ja sitten, en sano, että se todella suuri on aina kaunista, mutta aina vähän isompi yksikkö on yksikkö, jossa on mahdollista erikoistua eri osa-alueisiin. Kuten mainitsin, jos ajatellaan näitä pehmeitä asioita eli näitä lapsen tapaamiseen ja huoltoon liittyviä asioita, esimerkiksi Follo-sovittelua, niin eihän sitä tälläkään hetkellä ole riittävästi saatavissa. Ei oikein voi kuvitella, että tällaisista hoidettaisiin jossain kolmen tai viiden tuomarin yksikössä. Se on niin vaikea ja haasteellinen osa-alue, että se vaatii paljon koulutusta ja kokemusta, kun taas sitten, jos vastapainona otetaan kovat talousrikokset — kartellijutut tai jotkin muut vastaavat — niin ne vaativat oman alan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

osaamista. Eli nämä suuremmat yksiköt mahdollistavat tällaisen erikoistumisen sekä myös sen, että töitä voidaan jakaa tasapuolisemmin. Se on tärkeää työssäjaksamisen kannalta.

Täällä on käytetty todella hyviä puheenvuoroja. Ne kaikki ovat ainakin tähän asti olleet ihan hyviä ja sinänsä kannatettavia puheenvuoroja, mutta itse kannatan kyllä tätä hallituksen esitystä ja tätä lakivaliokunnan mietintöä, jossa tuo äsken lukemani lausumaehdotuskin on mukana, joten ne, jotka sitten täällä ovat vuonna 2022, voivat seurata, miten tässä on käynyt.

20.01 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin tuota lausumaa, ja oikeastaan vain yksi kysymys: eikö tämäntyyppisten asioitten seuraaminen joka tapauksessa kuulu oikeusministeriölle? Siinä mielessä myöskin tähän taloon nämä seikat on varmasti tuotava joka tapauksessa. Toivon, että hallituspuolueilta nyt löytyisi vielä vähän enemmän esitettäväksi ensi viikolle. Tuntuu, että tuontyyppinen lausuma on vähän niin kuin sitä niin sanottua business as usual — ihan sitä työtä, mitä oikeusministeriön tulee joka tapauksessa tehdä ja mitä meidän täällä eduskunnassa edustajina tulee myöskin seurata.

20.02 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys, joka nyt on tullut tänne suureen saliin lakivaliokunnan mietintönä koskien käräjäoikeuksien vähentämistä tässä maassa on mielestäni hyvin surullinen tapaus. Ymmärrän toki sen, että velkainen valtio joutuu tarkastelemaan kaikkia kulueriä ja sitä kautta tekemään säästöjä, mutta se, mitä minä olisin hallituspuolueenkin edustajana kaivannut, on se, että olisi aidosti ollut laskelma siitä, mitä tässä saavutetaan: saavutetaanko mitään vai peräti menetetäänkö?

Olen omassa elämässäni maaseutukunnan kunnanvaltuuston puheenjohtajana kokenut, että ne lupaukset, mitä valtio on valtion toimenpiteinä meille antanut, että jotakin tarkkailaan taikka valvotaan tai seurataan, ovat yhtä kuin tyhjä tynnyri, joka kolisee, kun alamäkeen pyörii — niillä lupauksilla ei ole mitään virkaa. Kokemuksesta voin, arvoisa puhemies, kertoa, että meillä lakkautettiin... — Tai ei lakkautettu poliisiasemaa, virallisesti se poliisiasema on Ilomantsissa edelleen olemassa, siitä on ihan ministeriön päätös, mutta poliisin virat siirrettiin Joensuuhun ja Kiteelle. Jos joku minulle väittää, että se ei tarkoita, että poliisiasema lakkaa, niin saa näyttää sen puheensa toteen muutenkin kuin kyseisen poliisipäällikön puheena. Meillä kävi poliisipäällikkö Huokko Ilomantsissa vakuuttamassa, että ei teidän poliisiasema minnekään lähde. Viime keväänä tämä tapahtui, taisi olla toukokuun loppupäiviä, vai oliko kesäkuun alkupäiviä, kuitenkin tänä vuonna. Nyt sitten poliisin virat on siirretty Ilomantsista pois, mikä käytännössä tarkoittaa, että poliisi lähtee aina Joensuusta ja sen saavutettavuus on mitä on. Siinä kyllä kerkiää kaverin tappaa tylsemmälläkin puukolla, poliisi on sen verran kaukana, ei siinä tarvita taitoa paljoa. Puheet siitä, että poliisin palvelut paranevat, ovat yhtä hölynpölyä.

Toinen asia yhtä hölynpölyä on Senaatti-kiinteistöjen toiminta tässä maassa. Vaikka olenkin hallituspuolueen edustaja — nostettakoon minut vaikka ristille siitä riippumaan — totean, että tosiasia tässä asiassa on se, että Senaatti-kiinteistöjen toiminta maaseutukunnissa ei täytä hyvän hallinnon ja oikeudenmukaisen menettelyn tapaa, mikä valtion virkamiehiltä edellytettäisiin. Tiedän, että Senaatti-kiinteistöt osakeyhtiön virkamiehet eivät taida olla virkavastuussa, mutta se menettelytapa, jolla maaseudulla olevia valtion palveluja leikataan, hakee vertaistaan Suomen oikeushistoriassa. Se on järjestelmä, jossa valtion olemassa olevien kiinteistöjen arvo nollataan, peritään valtion toimijoilta niistä valtion kiin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

teistöistä hirvittävää vuokraa, jolloin valtion toimijan on pakko lähteä sieltä, kun eivät määrärahat riitä. Se on peruste sitten lakkauttaa se toimipiste, kun se on niin valtavan kallista, kun määrärahoja supistetaan koko ajan. Mutta mikä on lopputulos? Miksi tässäkin asiassa ei lasketa totuutta, niin kuin tässä Iisalmi ja Varkaus -asiassa? Kun keskitetään maakunnan pääkeskukseen, sehän tarkoittaa, että vuokrahinnat nousevat. Siellä ovat vuokrahinnat kaksin—kolminkertaiset verrattuna siihen, mitä ne maaseutukunnissa ovat.

Elikkä tässä on luotu, arvoisat edustajakollegat, arvoisa lakivaliokunnan puheenjohtaja, valtava kustannusautomaatti, joka syöksee Suomen sellaiseen ahdinkoon, jollaista ennen ei ole nähty. Tämä on kylmä tosiasia: kun kustannukset nousevat, se heijastuu pikkuhiljaa yhä koveneviin palkkavaatimuksiin työmarkkinaneuvotteluissa, ja se lopulta johtaa siihen, että meidän kilpailukyky on mennyttä kalua. Minua on tämä asia suututtanut niin pitkään, että päätin tämän puheenvuoron pitää siitäkin huolimatta, jos minua ryhmässä ojennetaan, että ei tällaisia saa puhua — sen mies kyllä kestää. [Peter Östman: Kyllä meillä on tilaa!] Mutta joka tapauksessa, arvoisa puhemies, minua harmittaa tämä tilanne aivan suunnottomasti. Kävin äsken itsekseni synkän yksinpuhelun työhuoneessani tuolla A-siivessä ja arvelin, että no, ei kai tässä nyt miestä ammuta, jos uskaltaa sanoa, mitä mieltä asiasta on. [Naurua] Tällainen käräjäoikeuksien supistaminen — 20:een toimipaikkaan nyt ja sitten vielä neljässä paikassa on kanslia ja 12 paikassa suoritetaan sen päälle vielä istuntoja, eli 36 jää — on ihan selkeästi vähennys, ja olen ihan varma siitä, että sellaisia säästöjä, mitä tällä haetaan, ei saavuteta. Suuhun kyllä koskee, kun tämän sanon, mutta ei totuuden sanojaa tässä maassa tietävästi ole vielä ammuttu. Tämä johtaa ihan armotta siihen, että kustannukset nousevat ja ihmisten palvelut heikkenevät.

Aivan kuten lakivaliokunnan puheenjohtaja Kari Tolvanen äsken puheenvuorossaan sanoi, se on totta, että näitä itsestäänselviä juttuja täytyy nopeuttaa ja rattijuopumukset, tämmöiset pikku jutut, pitää hoitaa tyylikkäästi ja nopeasti pois, kun näyttö on aukoton. Totta kai siinä riittää kansliakäsittely, ei siinä tarvitse todistajia juoksuttaa pitkin teitä ja ajattaa kaupungista toiseen. Siinä syntyy turhia kustannuksia. Kuullaan asia ja sen jälkeen annetaan päätös ja sillä sipuli.

Mutta joka tapauksessa, kun sitten käräjäoikeuden verkkoja supistetaan ja eri toimipisteitä vähennetään, siinä häviäjänä on loppujen lopuksi rakas isänmaamme Suomi. Kustannukset nousevat aivan varmasti, olemmehan sen tässä kaupungissa eli Helsingissä nähneet. Valtavasti kustannukset nousevat, maksamme jo yli 3 miljardia kaikkienensa asumistukia eri muodoissaan, toimeentulotukia ynnä muita, sen tautta, kun on keskitetty kaikki tänne. Jos joku minulle näyttää paperilla sen, että tässä on syntynyt säästöjä, niin sen paperin minä haluan nähdä ja sanon edustajakollegoille, että jos te sen asiantuntijan löydätte, niin minä hänelle kahvit tarjoan ja mielelläni luen sen tutkimuksen. Mutta ihan olen varma, että se kahvikuppi jää juomatta, sitä ei minun tarvitse tarjota, koska tämä järjestelmä tahkoaa valtavia kustannuksia, jotka me veronmaksajat maksamme.

Pahoittelen, jos jonkun mielen pahoitin puheenvuorollani, mutta en voinut olla hiljaa, koska tällaista tämä elämä on, ja tämä keskittäminen, mitä tässäkin tehdään, on suurin virhe, mitä Suomen historiassa tehdään koko ajan. Kustannukset nousevat, ja tässä sodassa ei ole voittajia. [Toimi Kankaanniemi: Kyllä on aivan selvää tekstiä!]

20.08 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hienoa, että edustaja Hoskonen kertoo täällä meille kaikille, mitä hän itse on tästä asiasta mieltä. Tässä asiassa, edustaja Hoskonen, olemme hyvinkin paljon samaa mieltä. Meillä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

se ero, että te olette hallituspuolueen edustaja, ja nyt haluaisin kysyä teiltä, edustaja Hoskonen: aiotteko äänestää tätä esitystä vastaan, koska teillä on se mahdollisuus? Myös keskustalaisella kansanedustajalla on mahdollisuus äänestää ihan niin kuin itse tahtoo. Kukaan ei tule ampumaan myöskään sen johdosta, jos äänestää [Peter Östmanin välihuuto] niin kuin tahtoo. Teillä on mahdollisuus vaikuttaa asiaan. Aiotteko tehdä sen?

20.09 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan todella niiden monien puheenvuoroja tässä — Hannu Hoskonen ja edustajakollegoiden, Seppo Kääriäisen, Markku Eestilän — jotka hallituspuolueista ovat uskaltaneet sanoa, että niitä laskelempia, mitä pitäisi olla, ei ole ja ne ovat riittämättömiä niiltäkin osin, mitkä mukaan on kaavailtu. Siinä mielessä minä todellakin toivon, että teillä on sitä kansalaisrohkeutta ensinnäkin tietenkin tehdä kaikki mahdollinen, jotta tilanne vielä voidaan pelastaa, mutta jos hallitus ei taivu tässä, niin sitten myöskin äänestää omantunnon mukaan.

Täytyy sen verran keventää, edustaja Hoskonen, kun puhuitte tuosta poliisivirkkojen siirtämisestä Ilomantsiin, että ilomantsilainen tuttavani sanoi, että on tässä sentään yksi hyvä juttu: kukaan ei ole Ilomantsissa enää poliisille tuttu.

20.10 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olisin myös halunnut edustaja Hoskoselle kertoa, että teille löytyy kohtalotovereita tuolta pohjoisesta. Meillä nimittäin Enontekiöllä on nytten partio eläköitymässä, molemmat poliisimiehet, ja ukaasi on tullut, ettei ketään tule tilalle. Enontekiöllä, jonne on 100 kilometrin matka jokaiselta muulta poliisiasemalta, saa tapahtua tästä lähtien mitä hyvänsä, ei ole poliisia aivan heti paikalla. Tämä on kyllä huolestuttava asia, ja meilläkin on alettu jo puhuttelemaan tätä poliisiasemaa kylmäasemaksi, eli siellä on muka virallisesti tilat mutta poliisia ei paikalla. [Sari Essayah: Niinpä!]

Sitten olisin halunnut vielä ottaa esille sen, mikä tässä tuli esille, tämän suuruuden ekonomin. Koko ei lisää mitään positiivista, eli kyllä tässä pienet yksiköt ovat tehokkaita, ketteriä, ja yhteistoiminta pelaa, on hyvät yhteydet poliisiin, asianajajiin ja syyttäjiin, ja kaikki tuntevat toisensa. Se on etu. Kyllä tässä voi kysyä, miten tässä esityksessä säilytetään tämä nykyinen ketteryys ja pienuuden etu. Myös johto etäänny tässä, kun tulee [Puhemies koputtaa] suurempia yksiköitä.

20.11 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärän parlamentaarista menettelytavoista todella jo kolmannella kaudella olevana kansanedustajana sen verran, että minun vähäisillä voimillani tällaisia mietintöjä ei varmasti pysäytetä eikä päätöstä muuteta, se on selvä asia. [Välihuuto] Ja mitä tulee minun... [Eva Biaudet: Et ole yksin!] Tämä minun puheenvuoroni olkoon sellainen puheenvuoro, joka osoittaa sen, mihin mielettömään suuntaan Suomi on menossa. Minun voimillani tätä ei pysäytetä. Harkitsen toki yön hiljaisina hetkinä, miten tämän asian suhteen teen, [Toimi Kankaanniemen välihuuto] mutta pitää muistaa, että hallituksella on ohjelma, jota pitää puolustaa, se on paljon isompi päämäärä se — tämä on pikkuinen nyanssi tässä joukossa.

Mutta kun tässä asiassa on keskusteltu siitä, miten säästöjä tehdään, niin se minuun sattuu kovasti, että ne aina tehdään sieltä, missä on vähäväkisimmät ihmiset, maaseudun ihmiset. Otan yhden poliisiesimerkin: jos maaseutukunnassa tapahtuu joku rikos, johon tarvitaan poliiseja, niin ei varmasti saa lauantai-iltana poliisia, mutta soitapa aluehälytyskeskukseen, että täällä on suden salametsästys menossa, niin 20 minuutissa ovat helikopterit

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

ilmassa ja 20 poliisiautoa pyörii nurkilla. Ihminen ei merkitse enää [Puhemies koputtaa] mitään, mutta susilaumaa kyllä suojellaan. [Naurua]

20.12 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri tässä luen Twitteristä, että alkoholilain uudistus ilmeisesti on siirtymässä, ja sitä mukaa todennäköisesti nyt sitten hallituksen sisällä käydään jotakin puliveivausta sen suhteen, että tämä veronkorotuskin aiotaan haudata. Siinä mielessä nyt mietin, että eikö tässä nyt olisi sitten niin sanottu vastavedon paikka. Elikkä kun olemme täällä puhuneet, että jos tämä tuomioistuinvirasto tulee, niin sille kuuluu käräjäoikeusverkoston pohtiminen, ja toisaalta sitten jos on näin, että tämä Aipa-järjestelmäkin lykkääntyy — niin kuin tiedämme, että lykkääntyy — niin eikö tässä olisi myöskin mahdollisuus sanoa, että hyvänen aika, miksi tätä asiaa nyt pitää tällä kiireellä viedä eteenpäin? Alkoholiveroa ei ilmeisesti olla korottamassa, ja tämä koko lakiuudistus näyttää, jos nämä tiedot pitävät paikkansa, menevän tuonne tulevan vuoden puolelle, niin että kyllä tässä nyt annan vähän poliittista neuvoa, että eikö tässäkin nyt voisi sitten pistää jarrua päälle ja sanoa, että ei tätäkään nyt varmaan ole niin kiirettä viedä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan, siellä on jo pitkään odotellut edustaja Östman.

20.14 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Tässä on pidetty monta hyvää puheenvuoroa, ja edustaja Adlercreutz kysyi ihan perustellusti: hur kan man fatta ett sådant beslut, att man stänger ned en verksamhet när man nyligen har byggt ett nytt hus? Och han tog då Jakobstad som ett exempel. Och till det finns bara ett svar: det är uppåt väggarna och i det här fallet uppåt de tomma väggarna.

Edustaja Hoskonenkin piti erittäin hyvän puheenvuoron ja hän perusteli myöskin, miksi hän on ollut niin suutuksissaan. Kyllä saa olla vähän suutuksissaan: totuuden tunnustaminen on nimittäin viisauden alku. Mutta sitten särähti korvaan, kun kysyttiin, miten edustaja Hoskonen aikoo äänestää, ja yhtäkkiä tämä asia muuttui pikkunyanssiksi. Toivon vielä, että edustaja avaa tämän asian.

Kyllä se vain on niin kuin moni edustaja tässä on todennut, että esitys on isku monille paikkakunnille, joiden asukkailla tulisi olla yhtenäinen oikeus saada oikeuspalvelua. Ja aivan kuten edustaja Henriksson ja moni muu kollega on todennut, kielellisiin oikeuksiin on tulossa merkittäviä muutoksia ja heikennyksiä. Keskittämisen myötä etäisyydet oikeudellisiin palveluihin kasvavat, kun myös muut paikkakunnan oikeuspalvelut näivettyvät kanslioiden lopettamisen myötä.

Tuomioistuimien lakkauttamisesta syntyvät säästöt olisivat hallituksen arvioiden perusteella 5—7 miljoonaa. Sikäli kuin hallitus tai virkamiehet eivät ole pystyneet ainakaan uskottavalla tavalla osoittamaan, mistä nämä säästöt koostuvat, niin sanoisin, että esitetyt säästösummat ovat virtuaalirahaa.

Oikeusministeri Häkkinen piti 13.9. puheen Oikeusvaltioseminaarissa. Muutama poiminta ministerin puheesta: "Oikeusvaltioperiaate on tällä hetkellä Eurooppa-politiikan ytimessä. Euroopan unioni perustuu yhteiselle arvopohjalle, ja tämän arvopohjan ytimessä taas on vahva oikeusvaltio... Tehokas ja laadukas tuomioistuin, lain mukaan toimiva yhteiskunta ja selkeät ja avoimet pelisäännöt luovat kaivattua ennustettavuutta investoinneille ja kasvulle. Oikeusvaltion ja oikeusjärjestelmän rooli taloudellisen vaurauden perustana

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

tarvitsee tulevina vuosina suuremman huomion myös hallitukselta ja eduskunnalta. Oikeusvaltiolla on perusarvonsa lisäksi tärkeä merkitys Suomen taloudelliselle menestykselle." Lopuksi ministeri toivoi, että "seminaari virittäisi yhä vahvemman keskustelun siitä, miten Suomi voi olla maailman parhaiden oikeusvaltioiden joukossa myös jatkossa". Jos oikeusministeri olisi täällä tänä iltana, kysyisin, miten näiden tuomioistuimien lakkauttaminen sopii yhteen sen tavoitteen kanssa, että Suomi pysyisi parhaiden oikeusvaltioiden joukossa myös tulevaisuudessa. Minusta ministerin puhe on pahasti ristiriidassa tekojen kanssa.

Valiokunnan oppositiojäsenet perussuomalaisia lukuun ottamatta ovat jättäneet asiassa yhteisen vastalauseen, jossa esitetään tämän hallituksen esityksen hylkäämistä, ja kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä yhtyy tähän vastalauseeseen.

20.18 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Kun keskustelua kuuntelee, niin ihan selkeästi huomaa, että tässä tasapainoiltaan tämmöisessä pitkien etäisyyksien, harvan asutuksen ja tasa-arvoisen verkoston ja vielä sitten toiminnan tehostamisen kauhukolmiossa. Perustuslakivaliokunta on omassa lausunnossaan arvioinut, että käräjäoikeusverkosto säilyy riittävän kattavana turvatakseen ihmisille oikeudensaannin. Tässä esityksessä on yritetty taklata tätä pitkien etäisyyksien ongelmaa — esimerkiksi ovat nämä 12 erillistä istuntopaikkaa — ja kun olen kotoisin yhdeltä niistä istuntopaikoista, Kuusamosta, niin pidän hyvänä, että tämä säilyi edelleen. 220 kilometriä Ouluun on pitkä matka ja pitäjän ääriäldalta saattaa olla jo se 300 kilometriä, joten se on oikein hyvä, että tämä erillinen istuntopaikka säilyi.

Mutta yksi asia, jota me todella suremme, on tietenkin kanslian palveluitten häviäminen omalta paikkakunnalta. En yhtään epäile sitä, etteivätkö nämä palvelut olisi saatavissa sähköisen asioinnin kautta, kunhan ei kävisi niin kuin pankkipalveluille, että kun pankkikonttorit hävisivät, niin yhtäkkiä asiakkaat ovat sitä mieltä, että pankkipalvelut ovat hyvää lähipalvelua, kun sen saa siinä oman keittiönpöydän tai oman makuuhuoneen pöydän ääressä. Mutta jos ajatellaan alueen kannalta, niin jokainen työpaikka on tärkeä, myöskin nämä kanslian työpaikat. Niiden säilyminen on tärkeää erityisesti sille ihmiselle, joka menettää sen työpaikkansa, nimittäin korvaavaa työpaikkaa ei ole helppo saada. Ja kyllä hiljalleen käy, niin kuin on todettu mietinnössäkkin, että myös muut palvelut, esimerkiksi asianajopalvelut, sitten hiljalleen häipyvät. Yleisesti ottaen minä ihmettelen tätä sähköistämistä: miksi se työ ei kulje sitä sähköpiuhaa toiseen suuntaan, kun se näyttää kyllä aina kulkevan sinne keskustaupunkiin päin?

20.20 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tänä iltana on käyty kyllä erittäin hyvää keskustelua tämän asian tiimoilta, ja olen kyllä pannut merkille, että moni hallituspuolueidenkin edustaja on käyttänyt hyvin kriittisiä puheenvuoroja tätä uudistusta kohtaan. Tämän pohjalta sopiikin toivoa, kun edustaja Hoskonen totesi, että yön pimeinä tunteina täytyy miettiä, miten tämän asian kanssa toimii, että useampikin hallituspuolueiden edustaja mietti yön pimeinä tunteina, miten tämän asian kanssa edetään. Se olisi sinänsäkin perusteltua — vaikka ymmärrän totta kai, että julkisessa taloudessa säästöjä pitää tehdä — kun tämän asian osalta säästöthän ovat aika pitkässä kuusessa. Eli kun tässä on moneen kertaan käyty läpi se, että voi olla, että ensi alkuun tämä uudistus aiheuttaa lisäkustannuksia, ei suinkaan säästöjä, ja jos säästöt tulevat, ne tulevat sitten myöhemmin, niin en pistäisi kyllä pahakseni, jos hallituspuolueiden edustajat vähän laajemminkin todella tätä pohtisivat, olisiko tässä aihetta hieman tätä asiaa lykätä, varsinkin kun on vielä meneillään selvitys tuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

mioistuinvirastosta, jonka tehtäviin nämä asiat kyllä kuuluisivat. Tässä olisi siis kyllä ihan fundeeraamisen paikka hallitukselle, ja toivottavasti sitten yön pimeinä tunteina se viisaus sieltä löytyy.

20.21 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin on niin, että kun hallitusohjelmaa toteutetaan, siellä on satoja, satoja päätöksiä, joista hyvin, hyvin moni vie taloutta eteenpäin, niin kuin olemme tuloksissa nähneet, sen me tiedämme kaikki. Työllisyys paranee, ja monta muuta hyvää asiaa on tapahtunut, ja on myös kipeitä leikkauksia. Paketti on kokonaisuus, ja siitä lähtökohdasta pitää jokaisen hallituspuolueen jäsenen äänestysmenettelyään miettiä. Tämän tietävät myös opposition edustajat. Tekin olette omalla hallitusaikananne joutuneet tekemään päätöksiä, jotka koskevat, aivan varmasti koskevat. Ja tämä koskee nimenomaan allekirjoittaneeseen sen takia, että palvelua heikennetään maaseutukaupungeissa, niissä seutukaupungeissa, joissa olisi mahdollisuuksia vielä. Mutta joskus on sekin hurja luonto karaistava.

Pitää myös mainita, että tässä hallituksen esityksessä on hyviäkin asioita: kehitetään prosesseja, sähköistä kuulemista, eli voidaan todistajia kuulla vaikka 500 kilometrin päässä. Edustaja Kulmala sanoi omassa puheenvuorossaan asiantuntevana poliisina tästä, tai edellisessä työelämässä aikanaan on ollut poliisi ja pitkän virkauran tehnyt. Hän ja lakivaliokunnan puheenjohtaja, kunnioitettavan poliisiuran tehnyt virkamies, tietävät tämän asian, sen, että näitähän pitää kehittää. Niissä saavutetaan säästöjä. Mutta kuitenkin tosiasiassa on se, että jos poliisiasemat lähtevät maaseutukunnista ja samoin tuomioistuinverkko menee hyvin harvaksi, se tulee johtamaan oikeudellisiin ongelmiin, se on ihan varmaa.

Ja tähän lopuksi, arvoisa puhemies, kerron vielä yhden esimerkin siitä, mitä se maaseudun kehittäminen on ja miksi se on tökkinyt. On esimerkiksi monesti luvattu korjata kotikuntaani Ilomantsiin vanha junaradan pätkä, niin että saadaan puuliikenne ja moni muu asia toimimaan. Sitä nyt on vatvottu edestakaisin. On jo kahdesti luvattu, että se loppupätkä, 40 kilometriä, korjataan, mutta vielääkään sitä ei ole korjattu. Sitten sanotaan joissakin puheenvuoroissa, että eihän siellä ole mitään kuljetettavaa. No, se on ihan sama asia, että jos taloon ei tule vesijohtoa, niin ei tule vettäkään, se pitää sitten sangolla kantaa. Elikkä jos ei laiteta infraa kuntoon, mikään ei kehity. Ja tämä asia, mitä nyt käsitellään, on vaikea asia, mutta äsken... [Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja, voitte varmaan tulla tänne pöytäkirjaan jatkamaan.

Minä tulen vähäksi aikaa, en halua loukata puhemiestä yhtään. [Naurua — Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle] — Kiitoksia, arvoisa puhemies! Todellakin tämä asia on siinä mielessä periaatteellinen, että kun maaseudun palveluja heikennetään ja niitä seutukaupunkien palveluja heikennetään, niin pitäähän meidän jonain päivänä keskustella myös siitä, pitäisikö meidän niitä seutukuntia päinvastoin vahvistaa. Me puhumme biotaloudesta paljon tänä päivänä, maaseudun mahdollisuuksista, puhtaudesta, puhtaasta ruoasta, puhtaasta vedestä, turismista, monesta muusta asiasta. Jos jatkuvasti viedään palveluja alaspäin, niin joskus tulee pää vetävän käteen, se on ihan selvä asia. Sitä tuskaa minä tunnen.

Ymmärrän toki, että tavallinen suomalainen ihminen harvoin joutuu käräjäoikeuden kansliassa käymään, niin kuin edustaja Kulmala puheenvuorossaan sanoi, yhden kerran tai kaksi kertaa koko elämänsä aikana, ja hyvin moni suomalainen ei koskaan käy, ei tiedä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

edes, mitä käräjäoikeusmenettely on, siis ollaan rehellisiä, kunnon kansalaisia. Mutta kuitenkin siellä on myös muita palveluita, sellaisia, mitkä eivät liity millään lailla rikollisen toiminnan loppunäytöksiin vaan ne liittyvät aivan normaalielämään. Siksi niitä palveluja tulisi olla myös niissä maaseutukunnissa ja seutukaupungeissa, että ihmisillä olisi mahdollisimman lyhyt matka toimia.

Ja sitten tähän liittyy vielä se, kun meillä on puhuttu tässäkin salissa sen sata kertaa, että pitäisi kehittää nopeita valokuituyhteyksiä eri maakuntiin, eri kuntakeskuksiin, jokaiseen kotiin. Kotikuntani Ilomantsi sellaisen rakensi, ja jokaisessa kotitaloudessa, joka sen halusi, on 100 megabittisekunnin valokuituyhteys tänä päivänä, järjestelmä on jo valmis. Mutta kun täällä keskustellaan vaikka aluekehitysrahoista, siitä, saadaanko niitä rahoja lisää, ja siitä, että käytetään EU:n rakennerahastoja näihin rahoihin, niin heti löytyy tässäkin salissa 28 puheenvuoroa siitä, että ei käy, se on joku EU-sääntö, että ei voi käyttää. Vaahteramäen Eemeli sanoisi tässä kohti, että koska koira vieköön on oikea aika tehdä se päätös, että nyt ruvetaan kehittämään. Kaikkea vain supistetaan. Ei sillä tiellä voi kovin pitkään enää jatkaa.

Ja sanon vielä lopuksi, arvoisa puhemies: Olen ihan sydämessäni siitä sataprosenttisen varma, että tällä tiellä, millä me keskitämme aivan hillitöntä vauhtia, me luomme valtavaa asutokuplaa, valtavaa kustannuskuplaa ja sitten luomme valtavaa menetystä sille, mikä on Suomen kilpailukyky. Se on itsestäänselvyys, että nämä kohoavat kustannukset tulevat jonain päivänä tulopoliittisiin neuvottelupöytiin sinne huoneisiin. Sitten ollaan lakossa ja hävitään kilpaa. [Peter Östman: Siis mitä mieltä olet?] — Minä olen sanonut tästä kyseisestä asiasta, että vaikka on tämä hallituksen hyvä politiikka, millä on maan taloutta parannettu, niin joskus joutuu katkeran kalkinkin nielemään. Mutta joskus on pakko purkaa nämä paineetkin pois, ettei veritulppa liian aikaisin tule. [Naurua]

Mutta joka tapauksessa, arvoisa puhemies, lopuksi vain se, että toivoisin, että jonain päivänä tässä talossa ruvettaisiin aidosti miettimään sitä [Eva Biaudet: Se voi alkaa nyt!] — ja tiedän, että oppositio on miettivinään sitä — että tämä maa parannetaan, myös maaseutua ymmärretään, mutta kun osat vaihtuivat, niin siihen se ymmärrys sitten loppuikin. [Eva Biaudet: Nyt voi aloittaa!] — Joka tapauksessa, edustaja Biaudet, tästä on turha teidänkin puhua. Kyllä minä sen tiedän, miten teidän alueellanne tästä ajatellaan. Mutta minä puolustan omaa kotiseutua [Eva Biaudet: Helsingissä vai?] ja maaseudun ihmisten oikeutta asua sillä seudulla. Sekin, että käräjäoikeusuudistus tehdään ja syytetyt saavat käsittelyn vähän isommissa lakituissa, on ilmeisesti pakko niellä, mutta silloin pitää kehittää niitä muita hommia.

20.27 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin, edustaja Hoskonen, olen huolissani seutukunnista ja seutukaupungeista. Tällä hetkellä hallituksessa, edustaja Hoskonen, teidän edustamanne puolue on ajamassa ei vain käräjäoikeusuudistusta, joka myös rokottaa seutukuntia ja seutukaupunkeja, vaan myös sellaista sote-uudistusta ja päivystysuudistusta, joka ajaa aluesairaaloita alas. Nyt toivoisin, että te, edustaja Hoskonen, puhuisitte myös siinä teidän omassa ryhmässänne samalla tavalla [Hannu Hoskonen: Olen puhunut monta kertaa!] kuin olette puhunut tässä salissa, niin että tämä viesti menisi myös perille näille teidän hyville ministereillenne, joilla on valta myös vaikuttaa asioihin, koska meidän kansanedustajina pitää ajatella maamme kokonaisuutta, me emme ole täällä edustamassa vain kotikaupunkiamme. Teidän kotikaupunkinne Ilo-mantsi on hyvä paikka, minun kotikaupunkini Pietarsaari on hyvä paikka, mutta meidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

vastuamme on koko Suomesta, ja myös [Puhemies koputtaa] hallituksen vastuu on koko Suomesta, ja tämä olisi syytä muistaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista.

20.28 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen, te ette nyt lopultakaan sanonut, miten te äänestätte, mutta kyllä teidän puheillanne on vaikutusta. Meidän perussuomalaisten edustaja ei ole allekirjoittanut tuota vastalauseita, mutta tämän teidän erinomaisen puheenne — tai on niitä montakin — jälkeen tulin kyllä aika lailla vakuuttuneeksi, että tämä esitys ei ole oikeudenmukainen, tasapuolinen, aluepoliittisesti viisas. Johtopäätökseni on se, että kun me huomenna ensimmäisen kerran tätä asiaa ryhmässä varsinaisesti käsittelemme, niin itse tulen esittämään, että meidän ryhmämme toimii niin kuin edustaja Hoskonen sanoo oikein olevan tässä asiassa. [Eva Biaudet: Hyvää johtajuutta!] Saa nähdä sitten, miten meidän ryhmämme tähän kantaan suhtautuu. Itse olen päätökseni tehnyt. Kiitos siitä todellakin, edustaja Hoskonen.

Myös edustaja Kääriäinen, edustaja Rossi, edustaja Eestilä, [Eva Biaudet: Joku nainen vielä!] puhumattakaan tietysti edustajista täällä opposition puolella, käyttivät sellaisia puheenvuoroja, että ei tällainen valtiontaloutta vakavasti ajatteleva edustaja, jollaiseksi itseni ainakin toivon kokevani, [Eva Biaudet: Eikö ole yhtään naisedustajaa?] voi olla muuta mieltä kuin että jossakin on raja. Niin kuin aiemmin sanoin vastauspuheenvuorossa, valtiontalous nyt korjaantuu ilmeisesti aika hyvää vauhtia. Kiitos siitä, se varmaan johtuu siitä, että kun perussuomalaiset olivat hallituksessa viime kesäkuuhun asti kaksi vuotta ja tehtiin hyviä päätöksiä, niin seurauksena on se, että nyt talous kasvaa, ja tämän kasvun hedelmiä pitää nyt tarkoin harkita, mihin ne pannaan. Kyllä kansalaisten ja yritysten oikeusturva on ihan kirkkiasia, [Puhemies koputtaa] ja tässä mielessä meillä on kyllä varaa pitää nämä muutamat käräjäpaikat pystyssä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myös edustaja Kankaanniemeä pyydän, jos jatkoa on, tulemaan kertomaan sen täältä pöntöstä — ilmeisesti ei.

20.30 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen puheenvuoro tosiaan kirjoitti itsenikin vielä tätä seutukaupunkipolitiikkaa laajemminkin pohtimaan, koska, niin kuin omassa puheenvuorossani totesin, kyllähän näiden käräjäoikeuksien ja kanslioiden lakkauttamisilla on se vaikutus, että myöskin ne asianajotoimistot, ne oikeusaputoimistot näivettyvät niiltä alueilta. Siinä mielessä ajattelin, että hallituksella on ollut selvitysmiehenä Salon entinen kaupunginjohtaja Antti Rantakokko, joka teki tällaisen selvityksen, oliko sen nimi nyt joku Elinvoimaa seutukaupungeille tai vastaava, ja siinä oli ihan äärimmäisen hyviä asioita listattu — siellä puhuttiin juuri tästä aluesairaaloitten merkityksestä näille seutukaupungeilla, siellä puhuttiin siitä, miten tärkeää on saada nämä liikenneyhteydet toimimaan, miten tärkeää on saada alueellinen koulutustarjonta sellaiseksi — ja sitten kun katsoo hallituksen politiikkaa, niin tuntuu, että hyvin monissa asioissa osutaan juuri näihin elinvoimatekijöihin, joilla näitä seutukaupunkeja voitaisiin tukea. Sillä tavoin tuntuu, että hallitus tekee sinällään hyviä selvityksiä mutta ei sitten ehkä lue niitä tai ei ainakaan toimi niitten mukaisesti.

Jotenkin tämä tuntuu äärimmäisen kummalliselta, kun ainakin se mielikuva varmaan kansalaisilla on ollut se, että nyt hallituksessa on sellaisia puolueita, joille koko Suomi on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2017 vp

tärkeä ja joille seutukaupungit olisivat tärkeitä ja jotka eivät katso pelkästään niitä maakunnan ykköskaupunkeja, ihan niin kuin siinä Rantakokonkin selvityksessä hyvin todettiin lopuksi, että ei tämä asia vastakkainasettelulla mihinkään suuntaan parane vaan pitäisi pitää huoli siitä, että tasapuolisesti kehitetään koko Suomea. Jotenkin vain toivon, että Hoskonen kaltaisia, voisiko sanoa, suoraanpuhujia siellä ryhmissä kuunneltaisiin ja otettaisiin ihan todesta se, mitä he haluavat tuoda esille. Uskon, että se, kun me koko Suomesta ja sen elinvoimasta pidämme huolta, on koko Suomen parhaaksi.

20.32 **Eva Biaudet r:** Arvoisa puhemies! Helsinkiläisenä haluan kuitenkin sanoa, että ei tässä nyt helsinkiläisiä eikä vantaalaisia eikä espoolaisiakaan kohdella niin hirveän hyvin. Tässä on kysymys ihan yksittäisten ihmisten oikeusturvasta, yksittäisen pienen ihmisen, ei kovin vahvassa asemassa olevan, ihan riippumatta siitä, missä hän asuu. Vaikka tässä on myös ihan selkeitä ongelmia nimenomaan näitten pitkien matkojen suhteen, niin kyllä tämä koskee myös Uuttamaata ja näitä isoja kaupunkeja. Täälläkin on todella pitkät välimatkat ja ei ole välttämättä mitään julkisia välineitä, millä voisi tulla esimerkiksi Vantaan käräjäoikeuteen jostain Itä-Uudeltamaalta. [Hannu Hoskonen: Sipoosta Vantaalle, se on hirveä matka!]

Kielikysymys on vieläkin pienemmän ihmisen. Mitä vähemmän kieliä osaa, mitä huonommin osaa esimerkiksi suomea, niin sitä ongelmallisempi se tilanne on, kun ei poliisi ymmärrä, ei ymmärrä kanslian henkilökunta, ei tule ymmärretyksi. Vaikka voi olla, että joskus joku ihminen on syystäkin siellä vastuussa jostain teostaan, niin silti häntä täytyy kohdella oikeudenmukaisesti, hänellä on sama oikeus oikeusturvaan, ja tämä on mielestäni kyllä isompi asia, miten nyt hallitus heitä kohtelee. [Anna-Maja Henriksson: Bra!]

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 270/2016 vp sisältyvien 1.—8. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.